

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejéti telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 150 Lei
Félévre 75 " "
Negyedévre 32 " "
Egy hónap 11 " "

X évfolyam: 15. szám

1929 Január 18 péntek

5689 év Söbat 7

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Megdrágult a trafik

Az igazi demokrácia egyik legsarkalatosabb programpontja mindenütt a világon — a progresszív adózás elvének megvalósítása. Ez annyit jelent, hogy a közterhek viseléséhez mindenki jövedelme és vagyona arányában járuljon hozzá, tehát a szegény néposztályok ne terheltesse meg ugynevezett fogyasztási adókkal.

A nemzeti parasztpárti demokrákus cékitűzéseihez tehát nincs, nem is lehet összhangban az az újabb rendelet, mely a monopoliáknak árát 20 usque 100 százalékkal emeli fel. A kormány tudatában is van ezen újabb rendelete antidemokratikus voltának s ezért igyekszik rendeletét azzal menteni, hogy az emelésre a költségek realizálása miatt volt kényszerítve.

Ehisszük, hogy ez így is van, — azonban a költségek még sehol sincs, de már is nagyon sokba kerül nekünk. Mit fog kellőn kiizzadjunk, ha már meg lesz a költségek. A dohány és a gyufa ára horribilisen megnövekedett. Nem kiméli a drágulás az olcsó dohánytermékeket sem s ha ezeknél percenkénti árszállás is a drágulási arányszám. — ez az alacsony percent nincs arányban a szegény néposztályok teherviselő képességével, kereseti viszonyaival, egyéni viszonylatban kétségbeesztő pauperizmusával.

Tovább haladva a tárgyilagosság fokozatán, azt is hangsúlyozni kell, hogy az állami drágítás még a jómódu osztályokkal szemben is igazatlanság, mert az élet fokozatos megdrágulására vezet s így a jómódu osztályok teherbíróképességét is lecsökkenti. Tul ezeken a megfontolásokon pedig valószínűnek látszik azon feltevés helyessége is, hogy az állami jövedelmek megduzzadása sincs százszázalékosan biztosítva a monopoliáknak árának emelése által. Nincs pedig azért, mert a mai rettenő gazdasági viszonyok között a szegény néposztályok telmes rétege arra fog kényszerülni, hogy lemondjon a dohányzásról, vagy legalább is lecsökkentsen a dohánytermékek élvezetének igénybevételét. Ez pedig azt jelenti, hogy amit a kormány esetleg a réven keres, ráfizeti a rámon, ráfizeti azon a kényszerű takarékosági folyamaton, mely egyenlő a szegény népretegek anélkül is alacsony életstandardjának lesüllyedésével.

A monopoliáknak emelése ezenfelül kitűnő agitációs anyagot ad a kormány elleneségeinek kezébe, de ezenfelül csökkenti népszerűségét is. A jövedelmek s globális adónemek emelése mégis inkább a keresésképes osztályok rovására megy ki, de a monopoliáknak árának emelése a legparányabb existenciát is megrázkódtatja, sovány garasait veszi ki a zsebéből s alkalmassá teszi olyan hangulatok beugradására, melyeket az ellenfelek szisztematikusan fognak táplálni s amelyek enélkül is alkalmasak arra hogy a kormány ellen kedvezőtlen atmoszférát alakítsanak ki. Ezt pedig a kormányának, éppen a demokrácia érdekében, el kell kerülnie.

A költségek realizálását mindenki nehezen várja mert sokat remél tőle, reméli a gazdasági élet konszolidációját, a kereskedelmi és ipari élet fellendülését — s ezeket kereszttől a munkanélküliség megszüntetését. Mindenki tehát javulást, megváltást remél tőle.

Annál testjebb, hogy ezeket a komoly várakozásokat olyan kormányintézkedések előzik meg, amelyek ezeket a reményeket alaposan lecsökkenti. A költségek, a megváltó költségek mindenki lehangolt pesszimizmussal várja. A zsebek krízise felki krízissé fokozódik s ezen a

krízisen nem segít más, mint az, ha a kormány legrövidebb idő alatt tényleg nyélbeírja a költségek s ennek megtörténte után azonnal revízió alá veszi adópolitikáját. Erre népszerűségének nagysága is kényszeríti. A monopoliáknak árának emelése után a legrövidebb időn be-

lül el kell következnie a monopoliáknak árának csökkentésének, a fogyasztási és közvetett adók progresszív alapon megkonstruált revíziójának, — egyszóval a polgári teherbíróképesség fokozásának, a teherbíróképesség jelenlegi kiszípolozása helyett!

Vésztörvénytiszteket kradl a jugoszláv diktatura

Belgrad, január 17. Zsivkovic tábornok miniszterelnök tegnap fogadta Kennard angol és Seba cseh követet, majd a velük folytatott megbeszélés után a királyi palotában a királynál jelentkezett audiencián.

Belgrad, január 17. Az igazságügyminisztérium a napokban föllalítja az állam biztonsága ellen elkövetett büntetőbűntények elbírálására hivatott törvénytiszteket. A törvénytiszteket a legfőbb bíróság 8 bírójából áll és közvetlenül az igaz-

ságügyminiszter fenhatósága alatt fog működni.

Belgrad, január 17. Az állami törvénytiszteket felállításra vonatkozó királyi rendelet-törvény ma megjelent a hivatalos lapban.

Eszaknémetország egyes városait már éhínséggel fenyegeti a borzalmas hófuvás

Rettenő hideg dühöng Svédországban; Északnémetországban és Ausztriában. Récsben iszonyatos időjárás van

Berlin, január 17. Stockholmi jelentés szerint Svédországban emberemlékezet óta nem tapasztalt nagy tél uralkodik. A hó napok óta szakadatlanul hull s helyenkint a két méteres magasságot is elérte. Västervik délkelet-svédországi kikötővárosban az iskolákat s a folyton tartó havazás miatt egyes kisebb házak ajtóit ki sem lehet már nyitni, annyira befutta a házak környékét a hó. Erős északi szelekkel állandó hóvihár dühöng az ország belsejében és északon is.

Idékezett jelentések példátlan havazásokat jelentenek Thüringiából. Jéna

környékéről, ahol a hó magassága szintén csaknem eléri a két métert. Jéna el van vágva legközelebbi környékétől is s vasúti közlekedés a tartományban több helyütt teljesen szünetel. Mecklenburg-Schwerinben, Warmmünde és Rostock között a helyiérdekű egyik vonata elakadt a nagy hóban s még visszatérni sem tudott Rostockba. A Riesengebirge területén a lakosság éhínségnek néz elébe, mert nem volt kellőleg felkészülve ilyen hatalmas télre s élelmiszereik már fogytán vannak. Egyes községeket, ha el is állana a havazás, még napokig nem

lehet majd megközelíteni.

Wien, január 17. Az osztrák fővárosban tegnap a késő délutáni órákban orkánzerű hóvihár támadt s a déli minus 3 fokos tartósnak igérkező hőmérséklet ugyszóvalva percek alatt minus 15 fokra süllyedt. Az utcákon ugyszóvalva minden közlekedés megszűnt. A vasutigazgatóság jelentése szerint hóviharak miatt az összes vonalakon nagyobb arányú közlekedési zavarok és késések állottak be. A salzburg-innsbrucki vonalon egyik személyvonat 12 óras késéssel érkezett.

Henry Barbusse levelet intézett Maniu Gyula miniszterelnökhöz az amnesztia érdekében

Costa-Foru és több előkelő intellektuelt vád alá helyeztek, mert amnesztiát követeltek

(Cluj-Kolozsvár, január 17. Henry Barbusse, a világhírű francia író, az Emberi Jogok Ligájának egyik legmarkánsabb vezéregyénisége levélben fordult Maniu Gyula miniszterelnökhöz, akitől számos igen tekintélyes és magas pozícióju intellektuál nevében is, a politikai amnesztia kibocsátását sürgeti. Barbusse levelében hivatkozik a kormányra az ellenzéki pádsorokban hirdetetett programjára és különösen Boris Stefanov és Kahána Mózes érdekében emel szót. A levél, az előbb 4, majd később még 9 évi fegyházra ítelt Kahána Mózes esetében különleges figyelmet kér, tekintve, hogy Kahána, akinek jobb lábát amputálták, a második kilenc évi büntetését azért az elképzelhetetlen cselekedetért kapta, hogy doftanai cellájából földalatti kommunista alakulatokat szervezett és izgatott volna.

Barbusse levelén kívül a kormány szinte nap-nap után egész halom levelet és táviratot kap az amnesztia érdekében,

amelynek ügyében eddig annyi történt, hogy — vád alá helyezték az amnesztia propagálására alakult bizottság tagjait.

A politikai bűnösök amnesztiáját propagáló bizottság ugyanis a múlt vasárnap népgyűlést rendezett Besszarabia fővárosában, amelyen nagy tömeg ember vett részt. A szónokok az emberi jogokra való hivatkozással követelték, hogy a kormány eszközödjön ki amnesztiát az összes politikai elítéltek részére és engedjék ki a börtönből Buiort és Boris Stefanovot.

A kiseneyi ügyészség tegnap a rendőrség és a sziguranca jelentése alapján államellenes izgatásért vád alá helyezte a népgyűlés összes felszólalóit. Ez az eljárás a politikai körökben nagy feltűnést kelt, mert a vád alá helyezettek mind ismert nevű közéleti férfiak. Közük van Alexandri volt szenátor, Stefan Cioban tanár, a román akadémia tagja, Constantinescu teológiai tanár, Lun-

cescu és Panisca volt képviselők, valamint Costa Foru, az Emberi Jogok Ligájának romániai elnöke.

Mindenesetre ez nem elintézési módja az amnesztia-ügynek. A kormány tagjai, mikor még ellenzékben voltak justiciőröknek bélyegezték a hadbírók ítéleteit és százszor is beígérték az amnesztiát. Most mentél inkább elvárják belföldön és külföldön az ígéret beváltását, a kormány annál jobban gombolkodik be ebben a kérdésben.

Az amnesztiát nem szabad levenni a napirendről, még akkor sem, ha a kormányra kellemtelenek a külföldi manifesztációk. Nem várja senkisé a kormánytól, hogy 24 óra alatt tető alá hozza az amnesztia-törvényt de azt igen, hogy nyilvánosságra hozza, mikor és hogyan képzei el az amnesztia idejét és módját. Egyszóval, hogy világos módon szögezze le, hogy akarja-e, vagy nem akarja a politikai amnesztiát megadni.

uar 17
yeg
ny, kül-
nyösebb
ILNÉ
ri-u.) 14.)
yára talál
olyan nagy
a Keleten
enek és le-
ruhákat a
deklóttan,
ember, ze-
nész, vagy
Eskenzi.
ber, ha ol-
ger dühör-
és érzi az
tem lobog-
t. Eskenzi
apjáról be-
még min-
ongott. A
sten, ki tró-
t. Samuel
bált.
de az apám
legnagyobb
arec"-ben
ga jó fiutól.
olt! Ahogy
z és tot
egfeledez-
Hajje-
endé-
s Ottó,
g v. 16-
vel:
ng
e 60 lej.
Israel
lesztinai
a. Ára
trályában.
ek
gue:
omása
ek
Ru-
ik
uel
öl.
- lej.
aban.

Beszélő számok Kolozsvár ujszülötteiről, halottairól, a házasságokról, válásokról és áttérésekről

Heten tértek át a zsidó vallásról más hitre és ketten tértek át a zsidó vallásra Kolozsváron az elmúlt esztendőben

Cluj-Kolozsvár, január 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). Kolozsvár város anyakönyvi hivatala közzétette a városi közlönyben az 1928 évi népesedési mozgalom statisztikáját, amelynek beszédes számai érdekes fényt vetnek a különböző nemzetiségekhez és vallásfelekezetekhez tartozó polgárok társadalmi és gazdasági viszonyaira. Abból, hogy egyik, vagy másik társadalmi réteghez, vagy valláshoz tartozó társadalmi csoportból évente hányan házasodnak, hányan halnak meg, hány ujszülött, válás van, hány a törvénytelen gyermek s hányan térnek át más vallásra, szinte hű tükörképét képezelhetjük magunk elé az illető vallásfelekezetek és nemzetiségek helyzetének.

Egyik legutóbbi számunkban megírtuk már, hogy az 1928 évi ujszülöttek száma 1790-et, az elhaltaké 1687-et tett ki és hogy összesen 837 házasság kötött meg, 68 házaspár pedig elvált egymástól.

Hosszasan elbeszélgettünk Muresan Györggyel a város anyakönyvi hivatalának vezetőjével ezekről a számokról s a beszélgetés során ezek a számok elkezdtek mozogni, beszélni, jósolni, fenyegetni... Egyszer reményteljesen, biztató mosolygók ezek a számok, de más-kor sötéten fenyegetők; a végzetet tartják szemünk elé s rádöbbenhetünk a természet törvényeinek eszhatatlanul be-következő igazságaira.

Az ujszülöttek

Az 1790 ujszülött közül 1928-ban 900 fiú és 890 leány volt. A 900 fiú között élve született 675 törvényes és 181 törvénytelen, halva 36 törvényes és 8 törvénytelen fiúgyermek. A 890 leány közül 679 törvényes és 175 törvénytelen született élve, 28 törvényes és 8 törvénytelen pedig halva.

A halálozások

1928-ban 1687 volt az elhaltak száma, akik közül 941-en férfiak, és 696-on pedig nők voltak. Érdekes, hogy ugy az ujszülötteknél, mint a felnőtteknél a férfiaknál aránytalanul nagyobb a halálozások, illetve a halvaszületések száma, mint a nőknél.

A házasságok, születések, elhalálozások és válások felekezetek szerint

A házasságok, születések, elhalálozások és válások arányszámából pontosan lehet következtetni arra, hogy a különböző felekezetek milyen arányban képviselik a város lakosságát. 1928-ban összesen 837 házasságot kötöttek, amelyek közül 139-et a zsidó, 98-at a gör. kel. 190-et a gör. kath., 154-et a róm. kath., 212-öt a ref., 20-at az unitárius és 24-et a lutheránus vallás szertartásai szerint. A zsidó házasságok száma eszerint 16 százalékot tesz ki, a gör. keleti felekezeteké 12, a gr. kat. 23, a róm. kath. 20, a reformátusoké 25, az unitáriusoké 2 és lutheránusoké 2 százalékkal szemben. A születések ezeknél a felekezeteknél így oszlanak meg: 1790 ujszülött közül zsidó 209 (12%), gör.

kel 184 (10%), gör. kath. 534 (32%), róm. kath. 289 (16 százalék), ref. 521 (31 százalék), unit. 29 (1,5 százalék), luth. 24 (1,5 százalék).

A halálesetek a következőképpen oszlanak meg a különböző felekezetek között: zsidó 188 (12 százalék), gör. kel. 186 (11 százalék), gör. kath. 497 (30 százalék), róm. kath. 317 (20 százalék), ref. 392 (24 százalék), unit. 25 (1,5%), luth. 32 (2 százalék). A zsidóknál tehát huszonegygyel többen születtek, mint ahányan meghaltak, a gör. kel. felekezeteknél kétfelével többen haltak meg, mint ahány az ujszülöttek száma volt, a gör. kath.-nál a szaporulat 37, a róm. kath.-nál a veszteség 28, a reformátusoknál a szaporulat 129, az unit.-nál 4, a luth.-nál a veszteség 6 lélek. Az általános szaporulat 1928-ban 153 lélek.

A legnagyobbfoku szaporulat a hostáti reformátusoknál észlelhető, akik egészséges életmódot folytatnak, foglalkozásukra

nézve mezei munkások, jól táplált, robusztus emberek. A monostori görögkato-likusoknál a szaporulat már sokkal jelentéktelenebb. Míg az elhaltak arányszáma ezeknél 30%-ot tesz ki, az ujszülöttek is a város összes ujszülötteinek csupán 32 százalékát teszik ki. Ez azzal indokolható, hogy a monostoriak többnyire gyárakban dolgoznak és életmódjuk kevésbé higiénikus. A zsidóknál 12 százalékot tesz ki ugy az ujszülöttek, mint az elhaltak arányszáma. Megállapítható, hogy míg a szegényebknél a természetes szaporulat egészen természetes, a gazdagoknál és intellektueleknél megdöbbentő visszafelé fordulás észlelhető.

A római katolikusoknál, unitáriusoknál és lutheránusoknál nagy visszafelé fordulás észlelhető. Ezek többnyire városi intellektuel elemekből álló felekezetek, sehonnan sem szívhatnak fel új elemeket, magukra vannak utalva és így létszámuk állandóan csökken.

Az angol sajtóóriások Harminchatmillió font sterling alaptőkével rendelkező sajtókonzsernek Angliában

London, jan. 17. Az újságírás, amely a múlt században élte romantikus hőskorát, lassanként mindenütt üzleti vállalkozássá lesz és mint ilyen, engedelmesen követi az ipar fejlődésének történelmi útját. A kisiparból gyári üzemi nagyipar lett és trösztökké, konzserneké duzzadt. Angliában az újságírás az újkori fejlődésnek már ezt a csúcstát érte el és egy angol gazdasági folyóirat, az „Economist” érdekes cikkben foglalkozik az angol sajtó helyzetével és jövő alakulásával.

Néhány tekintélyes régi lapon kívül, amilyen a Times, Manchester Guardian és a Morning Post, amelyeknek neve már fogalomná lett, alig van önálló újság vagy folyóirat Angliában. Az angol lapok általában három nagy konzser tulajdonában vannak. Ezek a Rothermere-konzser, a Berry-csoport és az Inveresk-Papér Bloek. A Rothermere-konzser a Northcliffe-vállalkozásból nőtt ki és alapja a Sunday Dispatch, az Evening News és a Daily Mail című három nagy lap volt. (A Daily Mail máris kétmillió példányban jelenik meg naponta). Ez a konzser három nagy részvénytársaságból áll: a Daily Mail Trust Ltd.-ből, a Daily Mirror Newspapers Ltd.-ből és a Sunday Pictorial Newspapers Ltd.-ből. Ezeknek a vállalatoknak a tőzsdéi értéke 36 millió font sterling. Hozzá tartozik még a vidéki lapok egész

sorozata és a Rothermere-csoport programjába vette, hogy még több vidéki lapot vásároljon meg, vagy létesít. Erre a célra külön részvénytársaságot alakítottak a múlt évben Northcliffe Newspapers Ltd. címen, másfélmillió font sterling alaptőkével. Érdekes, hogy a Daily Mail-tröszt részt vesz Lord Beaverbrovks konkurrens lapvállalataiban is, a Daily Express, Sunday Express és az Evening Standard című lapok kiadásában. Előrelátható, hogy rövid időn belül ez a két lap is fuzionálni fog.

A Rothermere-tröszt leghatalmasabb versnytársa a Berry-fivérek nagyarányú lapvállalatai, az Allied Newspapers Ltd. s az Amalgamated Press Ltd., amelyek tőzsdéi értéke 20 millió font sterling. E konzserhez tartozik a Daily Telegraph és a Financial Times, a Daily Sketch és a Sunday Graphic Ltd., valamint az 1925-ben alapított Northern Newspapers Ltd. Ez a csoport leginkább a vidéki lapok megszerzése ügyében folytat erős küzdelmet a Rothermere-konzserrel és eddig Berryké a győzelem ezen a téren. A Rothermere-konzser említett új alapítása éppen az célozza, hogy ezt az elsőseget magának szerezze meg.

A harmadik nagy újságérdeklőség, Inveresc Paper Co. Ltd. tulajdonképpen több nagy papírgyár egyesülése, amely elsősorban az általuk gyártott papírnagy kihelyezése céljából alapított és vásárolt lapvállalatot. Ez a tröszt megvette Lloyd Georgetól a Daily Chronicle-t és egyik részvénytársasága, az Illustrated Newspapers Ltd. több folyóiratot ad ki.

Az angol sajtónak a koncentrációs tendenciája mellett van egy érdekes sajátossága, amely merőben különbözik az európai kontinentális, sőt amerikai sajtótól is. Európában és Amerikában valamely pénzcsoporthoz azért vásárolt lapokat, hogy azok elsősorban saját politikájának a szócsöveivé legyenek és újságjai

A faji jeleg amint látjuk, eszerint nem befolyásolja sem a születések sem pedig a halálozások számát és csupán a műveltségi fokozat és a foglalkozási ág gyakorol döntő befolyást. A szegényeknél bár a halálozások száma nagyobb, magasabb a születések száma is. A gazdagoknál és intellektueleknél az arány fordított: kevesebb haláleset, de kevesebb születés is.

A válások

Az anyakönyvi hivatal a válásokról is kimutatást közöl. 68 elvált pár közül 5 zsidó, 5 gör. kel., 11 gör. kath., 24 róm. kath., 18 ref., 5 lutheránus felekezetben tartozik.

Az áttérések

A zsidó vallásról összesen heten tértek át más vallásokra: és pedig 2 a róm. kath., 4 a ref. hitre, 1 pedig felekezeten kívüli lett. A zsidó vallásra ketten, 1 ref. és 1 róm. kath. tért át. A gör. kel. hitre 2 gör. kath., 1 róm. kath. 2 unit., 1 ref. tért át. A gör. kath. hitre 2 gör. kel. és 1 ref. tért át. A róm. kath. hitre 18 református, 2 luth., 2 zsidó és 7 gör. kath. tért át. A ref. hitre 2 róm. kath., 4 zsidó, 1 gör. kath. és 1 gör. kel. tért át. A lutheránus hitre 1 gör. kel. az unitárius pedig 1 református tért át. Összesen 62 áttérés történt, amelyek közül 29 a róm. kath. egyház javára. Ez áttéréseknek általában gazdasági, illetőleg házassági hátterük van. (h. e.)

egységes politikai programot vallanak és hirdetnek. Az angol lapkiadó konzsernek nem befolyásolják lapjaik politikai irányát, nem érinti őket, hogy újságjaik egy része túlzóan konzervatív, a másik szélsőségesen radikális. Ennek oka valószínűleg az, hogy a lapok kiadását tisztán üzleti ügynek tekintik, amelyben a példányszám és nem az irányzat a fontos. Lehet azonban, hogy ez a sajátosan individuális angol élet függvénye, ahol a lapok politikai irányító és vezető szerepe kisebb, mint gyengébb kulturájú országokban. Ennek a felfogásnak viszont ellentmond a Rothermere-csoport újabb eljárása, amely lapjainak már inkább diktál egységes politikai állásfoglalást és ebben az irányban ellenőrzést is gyakorol, tehát az európai és amerikai felfogás felé hajlik.

Az angol sajtónak ilyen óriási fejlődése és a mindinkább kifejlődő koncentrációs törekvése azzal magyarázható elsősorban, hogy az újságkiadás ott kitűnő üzletnek bizonyult. Magában az anyaországban minden ember legalább egy lapot olvas. Gondoljunk csak ezután a gyarmatokra, hová egész hajórakományokkal szállítják az újságot és a világ minden tájára, ahová angol lap eljut. A papírárak nagy olcsósága szintén nagyban hozzájárult az angol sajtó hihetetlenül nagy arányainak a kifejlesztéséhez.

Az angol lapok tökéletes nyomdai előállításáról és a szerkesztés magas színvonaláról nem is kell beszélni. Legalább betűi is abszolút tiszták, élesek, sajtóhiba talán soha sincs bennük. Hírszolgáltatuk mintaszerű, a világ minden országában vannak jól fizetett, megbízható, hozzáértő tudósítók. Minden ember megtalálja bennük az általános tudósításokon kívül azt a rovatot, ami őt érdeklí a legkiválóbb szakemberek tollából. Csak egy nincsen bennük, szépirodalom, ami nélkül mi Németország délre és keletre fekvő országok újságolvasói jó lapot sem tudunk képzelni. Ennek oka a kultúrívó különbsége. Angol ember szépirodalmi szükségletét nem a napilapjából fedezi. Arravalók nekik a folyóiratok és a könyvek.

A legizgalmasabb, legérdekesebb filmujdonság a Magyar Színházban:

LEÁNYSORS

(A leánykereskedelem borzalmas képei és vérfagyasztó titokzatossága.)

Rendező: Richard Löwenbein. — Főszereplők: Gina Manes, Vera Schmitterlöw, Rudolf Klein Rogge. — Színrekerül a Magyar Színházban: Szombaton 6-kor és 8-kor. Vasárnap 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor. Hétfőn: 3 $\frac{1}{2}$ -kor és 5 $\frac{1}{2}$ -kor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Megvita

Pan tud ben

(Bucuresti) Kelet tudósítójának napirendjébe a cluj felirati vita a kiváló román szavakban társzerint a 8 ezer részvétel azokra a háboru al szágreszek terheltek.

Pamfil Seid kérdésre tér hogy az egy érdekelben k táltak egym nem jutotta Maniu nem felkü velük citálás eredni kal kötött ka

Elmondja,

a legnagyobb gyémekkel Mint nacional ismeretlen tu lomról, am öntudatot éb szapillantást sére. Rámuta nak határozó amelynek b föld" című f

— En nem Tarrand fivé azt jelenti, ho titába küldik mit keres l lamentben, kérde

Pamfil Seid leti fejteget problémáiról tás decentrali many első fe Seicaru bes besszarabiai személyes ké tett beszédbe ben világossá zusan összek Mindenekel

a cionista nisták, kam népkisebbsé

Definiálja a győző érvek mas és a ro nines és nem a Balfour de sára, hogy a a zsidóság a fölött. A cion csak Palesz a zsidóság a zsidóság minden más zsidó képvisel

— Az egész hogy sok sz amerikai álla Ugyebár Pan hogy az ame guk képvisel mentijében?

Miért ne le képviselőjük? Pamfil Se mondottam, Landau ezt dacára, hogy rozott terület

A Kamara mai ülésén a Balfour deklarációt olvasta fel Landau képviselő

Megint a zsidókérdés és a cionizmus vitája dominált a parlament ülésén

Pamfil Seicaru elragadtatással beszél a cionizmusról, de nem tudja megérteni, hogy Mayer Ebner mit keres a parlamentben. Landau kisenevi képviselő nagy beszédben tisztázta a cionizmus és az állampolgárság állítólagos ellentétét

(Bucuresti-Bukarest, január 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésének napirendjén ismét a zsidókérdés illetve a cionizmus vitája dominált. A felirati vita első szónoka Pamfil Seicaru a kiváló román publicista volt, aki éles szavakban támadta a liberálisokat, akik szerint a 800 ezer hősi halottat 800 ezer részvényre változtatták át. Rámutat azokra a politikai hibákra, amelyek a háború alatt, majd a különböző országgrészek egyesítésekor a liberálisokat terheltek.

Pamfil Seicaru ezután a kisebbségi kérdésre tér át, amikor is hibáztatja, hogy az égisz kormányok a szavazatok érdekében különböző ígérekkel tucitálták egymást. A szocialisták szerint nem jutottak volna mandátumhoz ha Maniu nem lett volna túlságosan nagy-lelkű velük szemben. A voksokért tucitált eredményének tartja a cionistákkal kötött kartell is.

Elmondja, hogy

a legnagyobb szimpátiával kísért figyelemmel a cionista mozgalmat.

Mint nacionalista csak a legnagyobb elismeréssel tud beszélni arról a mozgalomról, amely a zsidóságban nemzeti öntudatot ébreszt. Rövid történelmi visszatekintést vet a cionizmus keletkezésére. Rámutat arra, hogy a cionizmusnak határozott területi objektuma van, amelynek bizonyítására Herzl „Ös Új-föld” című földjét hozza föl.

— En nem mondom azt, amit a Tarrand fivérek mondanak: a cionizmus azt jelenti, hogy a gazdag zsidók Palesztinába küldik a szegény zsidót, de kérdem

mit keres Mayer Ebner a román parlamentben, talán a palesztinai zsidókérdésről akar beszélni?

Pamfil Seicaru ezután folytatta elméleti fejtegetéseit a román állami élet problémáiról és különösen a közigazgatás decentralizációját jelölte meg a kormány első feladatának.

Seicaru beszédének végeztével Landau besszarábiai zsidó képviselő kért szót személyes kérdésben és kitűnően felépített beszédben igyekezett a parlamentben világosságot teremteni a tendenciózusan összekuszált cionista kérdésben. Mindenekelőtt leszögezte, hogy

a cionista képviselők nem mint cionisták, hanem mint a romániai zsidó kisebbség képviselői ülnek a parlamentben.

Definiálja a cionista mozgalmat és meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy a cionizmus és a román állampolgárság között nincs és nem is lehet ellentét. Felolvassa a Balfour deklarációt annak bizonyítására, hogy a cionizmus nem prejudikál a zsidóság állampolgári és vallási jogai fölött. A cionista célkitűzések között nem csak Palesztina felépítése szerepel, de a zsidóság népi megszervezése, a zsidó hitközségek, a zsidó iskolák és minden más népi jogok, amelyekért a zsidó képviselők harcolnak fognak.

— Az egész világ tudja — mondotta — hogy sok százezer román van, akik jó amerikai állampolgárok és jó románok. Ugyebár Pamfil Seicaru sem gondolja, hogy az amerikai románoknak nincs joguk képviselőt küldeni Amerika parlamentjében?

Miért ne lehetne akkor a cionistáknak képviselőjük?

Pamfil Seicaru közbeszólt: Ezt nem mondtam.

Landau ezután felemlíti, hogy annak dacára, hogy a cionizmusnak meghatározott területi objektuma van

Herbert Samuel, az angol liberális kormány volt minisztere, aktív cionista Lord Melchet (Mond) az angol cionista szervezet elnöke; de aktív cionista az indiai alkirály, a franciaországi Leon Blum és a németországi Einstein is.

Ráért arra, hogy a cionista gondolatnak nagynevű keresztény hívei is vannak, a nemrégben Romániában járt Wedgwood ezredest említi, aki a cionizmus propagálása érdekében járt Romániában, de látogatásáról szóló beszámolójában komoly szolgálatokat tett az országnak. Majd bemutatja azt a brosurát, amely a román szellemi élet legkiválóbb szellemi képviselőinek a cionizmusról vallott véleményét gyűjti egybe, közöttük Miron Christea régens-patriarchát, aki

mélyen meghatódott hangon emlékezik meg a palesztinai zsidó koloniatőről és a kolonisták érzelméről.

Végül Landau képviselő rámutat arra, hogy a cionista zsidóság közéleti szereplése nem ujkéletű dolog.

A bécsi parlamentnek már 1904-ben négy cionista képviselője volt. Lengyelországban 1919 óta állandó klubjuk van a cionistáknak, amely több mint harminc tányt számlál a parlamentti klubjuk van Lettországban is

Landau képviselő annak hangsúlyozásával végzi beszédét, hogy a cionista képviselők nem csak a cionisták, hanem az egyetemes romániai zsidóságot kívánják képviselni és épen ezért nem cionista klubot, hanem Zsidó Parlamentti Klubot alakítottak.

Konfliktus tört ki a Banca Nationala és a kormány között

A kormány az alapszabályok módosításával akarja a Nemzeti Bankot a liberálisok érdekszférájából kivonni. 90-es árfolyamon. 7 százalékos kamat mellett bocsátják ki a 80 millió dolláros kölcsönt

(Bucuresti-Bukarest, január 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Ultima Ora jelentése szerint a Banca Nationala és kormány között konfliktus tört ki. A kormány újra a szövegredobta a Banca Nationala alapszabálymódosítása kérését. Tudvalevő, hogy a külföldi bankárok néhány hónappal ezelőtt követelték az alapszabálymódosítást, amelytől azonban elálltak azzal a kikötéssel, hogy az alapszabálymódosításoknak a kölcsön és stabilizációs szerződéseknak aláírása után kell megtörténniük.

A kormány, mikor támogatja a Banque de France régi követelését, politikai célokat is követ, amennyben ki akarja venni a Banca Nationalat a liberálisok érdekszférájából

Minthogy a Banca Nationala részvényesei valamennyien liberálisok, egészen bizonyos, hogy a liberális pártvezetőség a kulisszák mögött is minden követ megmozgat, hogy az alapszabály módosítás kísérletét elgáncsolja. Ez annál is inkább könnyű feladat számukra, mert a módosítás nem hatható végre a részvényesek hozzájárulása nélkül.

Tegnap Burileanu bankkormányzó Maniu miniszterelnök jelenlétében órák hosszat tartó vitát folytatott Madgearu pénzügyminiszterhelyettesel.

A vita semmi eredményre nem vezetett, mert a bankkormányzó arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Nemzeti Bank alapszabályai semiesetre sem módosíthatók. A stabilizációs és kölcsöntárgyalások a jelenlegi statutumok alapján történtek s így a külföldi bankházak bejegyezése szükséges ahhoz, hogy az alapszabályok módosíthatók legyenek.

Ami a kölcsön kérdését illeti, a Párisból ma érkezett hírek optimisták. Pénzügyminiszteri körökben biztosra veszik, hogy három napon belül aláírják a kölcsönszerződést. A kibocsátási árfolyam 90, a kamat 7 százalékos lesz.

Kenyeres Balázs teljesen magáévá tette Minnich professzor szakvéleményét az Erdélyi-perre vonatkozólag

Kelemen dr. szerint a májusi mérgezési eset nem volt komoly

Budapest, január 17. Az Erdélyi-per mai tárgyalásán Kenyeres Balázs egyetemi tanár, törvéyszéki orvosszakértő terjesztette elő szakértői véleményét. A szakértő bejelentette, hogy Minnich Károly professzor szakérővel együtt készítették el a már előterjesztett törvéyszéki orvosi szakvéleményt s így neki a Minnich dr. szakértő által előadottakhoz alig van hozzátennivalója.

Véleménye tökéletesen egyezik az előterjesztett szakértői véleményben foglaltakkal. Kenyeres Balázs mindössze annyit ad elő, hogy Forgács Anna májusi mérgezési eseténél nincs semmi ok arra, hogy kétségbe vonassék a veronalmérgezés fenforgása.

Az elnök kérdésére a professzor ezután kijelenti, hogy a Forgács Anna állapotában beállott hullámzások arra vallanak, hogy a mérge többszöri adagolás révén került be a szervezetbe.

Kelemen Zoltán dr. ellenőrző szakértő

szakvéleményének előterjesztése következtén. Kelemen rámutatott arra, hogy ugyan a védelem szakértője, ennek ellenére teljesen objektív szakvéleményt óhajt adni. Hivatkozik arra, hogy Forgács Annának tudóscushurujja volt és csaknem minden tanu magasfokú hisztériában szenvedőnek ismerte. Több tanu állította, hogy brommal, moriummal s kokainnal élt, a per folyamán hangzóttak el olyan tanuvallomások is, amely szerint többek között beismerte Forgács Anna a veronalmérgezését. Az ellenőrző szakértő ezután rámutat arra, hogy Forgács Anna több ízben öngyilkossági kísérletet követett el. A Goldberger-gyár előtt klugrott az autóból s a Duna felé szaladt, hogy beugorjék a vízbe. Alig tudták többen a szándékában megakadályozni. Később egy robogó autó elé vetette magát, nemsokára azután pedig revolvert akart beszerezni.

A májusi mérgezés esetével kapcsol

latban Kelemen dr. rámutatott arra, hogy Forgács Anna állapota egyáltalán nem volt súlyos. Még a szanatóriumi orvosok sem alkalmaztak gyomormosást. Szerinte a májusi mérgezést veronál nem okozhatta.

Az ellenőrző szakértő ezután a boncolási jegyzőkönyv orvosi szempontból elkövetett hibáival foglalkozik. Az elnök a szakvélemény előterjesztését félbe szakította és a tárgyalás folytatását szombatra tűzte ki.

— A tenniszkirálynő összeveszett jövő anyósával és felbontotta eljegyzését. New Yorkból jelentik: Susanna Lenglen, a világhírű francia tenniszbajnoknő egy idő óta Newyorkban tartózkodik jegyese meglátogatására. Közben összeveszett jövendőbeli anyósával, hirtelen felbontotta a jegyességet és visszautazott Franciaországba. A newyorki lapok nagy részletességgel foglalkoznak a szerintük jelentős eseménnyel.

DÖSTYÉNI ISZAP
 A természet erejével gyógyítja a rheumát, köszvényt, ischias
 Minden gyógyszerárban kapható.
Pl. Oa kotka (szappakolás.)
Gamma-kompress (kész iszapborogatás.) **Legolcsóbb házikura**, mert 30-szor használható.
 Főlerakat:
Mr. Ph. L. SINGER Timisoara II., Str. Tegle No. 2. (Volt Vécsey-uca.)

Pamfil Seicaru reflektál Landau beszédére. Ujból leszögezi, hogy a palesztinai zsidó építő munka mélyen megindítja és nagy csodálattal tölti el őt. Csak a legnagyobb elragadtatás hangján tud megemlékezni azokról a zsidó diákokról, akik mocsarokat szártanak Palesztinában és arcuk veritékével török a köveket. Mindazonáltal nem tudja megérteni miért kell ezt a nagy ideális lelkesedést mandátumra felváltani. A kamara ezután folytatta a felirati vitát.

Einstein új elmélettel megoronázta életének nagy művét

A tudományos világ új szenzáció előtt áll

Berlin, jan. 17. A tudományos világ olyan óriási szenzáció előtt áll, amelynek egyszerű bejelentése lázas izgalmat ébresztett mindenfelé. A porosz tudományos akadémia szokásos évi jelentésének egyik kis értekezése hozza meg a nagy szenzációt, ami nyomban érthetővé válik, ha megtudjuk, hogy ennek az értekezésnek szerzője Einstein Albert dr., a relativitás elméletének megalkotója. Az akadémia kiadványa csak pár nap múlva jelenik meg, de Einstein értekezéséről már kiszivárgott annyi, hogy ez betetőzése lesz életé nagy művének, megkoronázása a relativitás elméletének, amelyet a világhírű tudós most matematikai és fizikai téren is kibővíti. Szakemberek véleménye szerint Einstein újabb elmélete sokkal nagyobb feltűnést fog kelteni a tudományos világban, mint maga a relativitás elmélete. A kis értekezésnek „Eine neue Feldtheorie“ a címe és a mechanika problémáinak az elektrodinamikával való egybeolvadását tárgyalja. Einstein professzor maga is legjelentősebb alkotásának tartja ezt a munkát, amelyet tudományos szempontból sokkal fontosabbnak minősít, mint magát a relativitás elméletét. Tíz évig dolgozott ezen az értekezésen Einstein professzor, az értekezés azonban csupán öt nyomtatott oldal terjedelmű, tehát átlagban egy évi munkára egy fél nyomtatott oldal jut. Ez az öt oldal természetesen az új elméletnek kikristályosodott lényegét tartalmazza. Különben maga a relativitás elmélete is első közrebocsátása alkalmával csupán háromoldalmi terjedelmet tett ki.

Einstein professzor új elméletét, amely a fizika forradalmát jelenti, Planck Miksa dr. berlini professzor a Quantant-theorie Nobel-díjas felfedezője, a berlini lapokban a következő cíikkel világítja meg:

A fizikai világszemlélet ma olyan változásban van, amely nagyobb minden ediginél és úgy mélységét, mint élességét illetőleg sokkal jelentősebb mindazoknál, amelyeknek eddig átesett, mert épen olyan pillanatban következett be, amikor úgy látszott, hogy a fizika tudománya már-már fejlődésének legmagasabb pontját érte el. Röviddel ezelőtt még jogosnak látszott az a felfejevés, hogy a fizika a legjobb uton van ideális végcéljának elérésére, azaz, hogy kielégítő magyarázatát fogja adni az elektrotechnika és mechanika alapján az összes létező fizikai jelenségeknek. A fizikai elméletek sikerét még az is növelte, hogy a mikrokozmoszban ugyanazon törvények nyilvánultak meg, mint amelyekkel évszázadok óta a világűr hatalmas dimenzióit mérték, amelyekkel ezekben a dimenziókban számoltak. Amint a bolygók a nap körül keringenek, úgy kellett volna a legújabb fizika eredményei szerint a negatív elektronoknak a pozitív atómmag körül keringeni. Amit az egyik esetben a gravitáció végzett el, azt a másikban az ellentétes elektromos töltések vonzása végezte. A még fennmaradó alaptevő hiányokat és különbségeket egy későbbi időpontban más uton próbálták megmagyarázhatni.

Ez a remény nem vált valóra. Az ed-

digi irány további fejlődésénél az elmélet felmondja a szolgálatot és a tudósok egy lépéssel sem tudtak előre haladni. Sem az elektronok kölcsönös egymáshatásáról, sem keringésük időszakáról, sem pedig arról a helyről, ahol időnként tartózkodnak, nem lehetett semmi közelebbit megállapítani. Eme tényezők egyikét sem sikerült egyenes vagy indirekt uton mérésekkel megbizonyítani. Ellenkezőleg, amit a tapasztalatok révén megállapítottak, olyan dolgok voltak, amelyek azt mutatták, hogy az elektronok természete merőben különbözik az eddigi felfogástól. Így például egy szabadon mozgó meghatározott gyorsaságú elektron nem mutatja az egyes repülőtestek tulajdonságait, hanem olyképen fest, mint egy meghatározott időszaki hullám, amely az egész végtelen teret betölti. Ez egy fémkristályon, például a nikkelen mutatkozik meg legjobban és pedig egy számtalan elektródból álló raj reflexiója alkalmával, amely ugyanolyan törvényeknek hódol, mint egy röntgensugár reflexiója. Ebben az esetben is ugyanazok az interferencia-jelenségek figyelhetők meg. Ennél a kísérletnél azonban nem a különböző elektronok interferálnak egymással, hanem mindegyik elektron ugyancsak önmagával interferál.

Ezt részint úgy lehet elgondolni, hogy az elektron töltése az egész pályára kiterjedt, részint és radikálisabban úgy (és ez egyelőre célszerűbb), hogy az elektron ugyan a pont formájával bír, ellenben elvileg nincs eszköz, amelynek

segítségével helyzetét meghatározhatnók. Általánosabban szólva: az elektron helyzetének megmérése mindig bizonytalan és ez a bizonytalanság annál nagyobb, minél élesebben határozzuk meg az elektron gyorsaságát. Fordítva pedig a gyorsaság megmérése annyira bizonytalanabb, minél pontosabban határozzuk meg az elektron helyzetét. Ez a különös tényállás csak úgy magyarázható, hogy minden mérés beavatkozást jelent a megmérendő tárgy állapotába és ennek következtében a mérés eredménye függő helyzetben van a mérés kivitelének módjaitól.

Nem kérdéses, hogy ez a gondolatmenet a fizikai tudomány sok eddig tökéletes tisztának látszó fogalmi meghatározásában kellemetlen zavart hozt be, sőt első szempillantásra az egész elméleti fizikát alapjában rázza meg. Ismét szemléltető példáját látjuk a különösen Mach Ernő által hangoztatott tanítás mélyebb értelmének, hogy állandóan óvakodnunk kell a fizikai fogalmakat valami másféleképpen megindokolni, mint kivitelő mérések, vagyis konkrét érzéki élmények alapján. Emellett természetesen nem az eddigi képnek megsemmisítéséről és egy új fizikai világszemlélet felállításáról van szó, csupán az eddig egyoldalúan kihasznált szemlélet finomabb kivitele és részbeni megjavítása következett be. Az új fizikai világszemlélet továbbra is változatlanul maradnak meg az energia megmaradásának nagy elvei s a hatásnak elvei, melyek az újabb és nagyobb kényes gondossággal végre-

hajtott felülvizsgálatok alkalmával is helyénvalóknak bizonyultak. Változatlanok maradnak a termodinamikának feltételei, különösen a második feltételnek a statisztika törvényére való visszavezetése, változatlan marad a relativitás elve és ezzel kapcsolatban a fizikai fogalomképzés nagyszerű egységesítése. Változatlanok maradnak végül a reális világ létezésének kézzelfogható jegyei: az egyetemes érvényű természeti konstansok, amelyeknek száma még eggyel növekedni látszik, az elementáris hatáskvantummal, amely a mérés pontosságának fent említett határára a realitás bélyegét nyomja és ezentul az új összefüggéseknek egész sorát nyilvánítja ki, amelyeknek ezidő szerint titokzatos homály borít.

Egy dolog most már bizonyosan látszik, az eddigi fizika kereteit ki kell bővíteni, hogy az ujonnan felfedezett tények helyet találjanak ezekben a keretekben. Ennek a kibővítésnek abban az irányban kell történnie, hogy azonnal el kell esni egy tételnek, amelyet eddig állandóan hallgatagok, vagy pedig magától értetődve minden fizikai megfigyelésnél és szemléletnél alapul vettünk. Ez a tétel azt mondja, hogy minden fizikai folyamatot úgy lehet előállítani, mint egyes lokális folyamatoknak egymáshoz csatlakozását. A fizikai világ nem egyszerűen összetétele a térben és időben egymás mellett elhelyezkedő egyes világoknak és némely jelenség elvonatkozik az értelmüktől, ha a fizikai világot nem egységként szemléljük. Csak ilyen módon válik érthetővé az új fizikának az az állítása, hogy a mérőszekélyt elvileg nem lehet elválasztani a megmért objektumtól, hanem a kettő együttesen teszi a kérdéses fizikai jelenséget.

Nemzetközi autós banditák gázdádkodnak Csehországban

Egy böhmisch-kamnitzi textilgyárból hetvenezer koronát raboltak el

Prága, január 17. — Az Északcsehországban levő Böhmisch-Kamnitzen páratlanul álló rablás történt szombatra virradó éjjel. A késő éjszakai órákban a Kraffe Ferenc és fia cég textilgyára előtt egy hatalmas turrautó állt meg, a melyből több jól öltözött ur szállt ki. Az elősiető portásnak azt mondták, hogy reichenbergi utasok és autójuk detektust kapott az uton.

Hívtakoztak arra, hogy a gyár tulajdonosának jó ismerősei és kértek, engedje meg, hogy autójukat reggelig beállítsák

a gyár udvarába. A portás huzodózva bár, kaput nyitott, és ekkor az egyik ismeretlen rávetette magát, a többiek pedig a száját betömve, megkötözték. Még mielőtt a portás magához tért meglepetéséből, az éjszakai látogatók behatoltak a gyár irodájába és a magukkal hozott számszámokkal feltörték a Wertheimkasszát, amelyben a munkásság szombati bére volt előkészítve.

A rablók összesen 70.000 koronát vittek magukkal, azután autójukkal továbbáldogáltak. Szerencsére elkerülte fi-

gyelmüket a Wertheim-szekrényben lévő óriási értékű platina darab és több százezer koronára rugó váltóblokk. A prágai rendőrség, amelyet azonnal értesítettek, speciális rendőri bizottságot küldött ki a helyszínre és a betörés módjáról azt a következtetést vonta le, hogy a rablók valamelyik nagyszilű nemzetközi bandának a tagjai. Minthogy az autó utirányát sikerült megállapítani, biztosra veszik, hogy néhány napon belül sikerül a rablókat kézrekeríteni.

Tuka szlovák képviselő körül egyre hevesebben csapnak össze a politikai szenvedélyek

A prágai lapok azzal vádolják, hogy a magyar képviselőkkel akarta megcsinálni Szlovenszko elszakadását, míg a néppárt hamisaknak mondja az ellene emelt vádakait

Prága, január 17. Pozsonyi jelentés közli, hogy a tót néppárt több képviselője tegnap felkereste a vizsgálati fogóságban levő Tuka képviselőt s tudatták vele azt a meggyőződésüket, hogy az ellene emelt vádak alaptalanok. A néppárti képviselők részletesen megvizsgálták Bakanski Károly feljelentőnek Tuka elleni vádját s beszéltek magával a feljelentővel is. A képviselők ekkor írásba foglalták azt a megállapítást, hogy a feljelentő hamis adatok és egymásnak el-

lentmondó állítások alapján vádaskodik. A tót képviselők az írásba foglalt nyilatkozatot a sajtóban is közzé tették. Ennek ellenére Tuka ellen a hajsza nem szűnt meg. Prágai politikai körökben most azt állítják Tukáról, hogy 1925-ben arra számíttva, hogy a szlovák néppárt harmine mandátumhoz fog jutni a parlamentben, megegyezett a magyar képviselőkkel arra az esetre, hogyha közösen elérnék a szlovenszko mandátumok ötven százalékát, akkor nem Prágába,

hanem Pozsonyba küldenék képviselőket és ott külön szlovenszko tartománygyűlést alakítanának proklamálva Szlovenszko önállóságát. Az ügyet egyik prágai lap is megírja s hozzáfűz, hogy Tuka azt remélte, hogy a pozsonyi tartománygyűlés okozta zűrzavarban Magyarországot fogják megbizni rendcsinálás-sal a tót felföldön.

קאנקור

דיא מורדאער ארמיה נעמינדע זוכט פאר וואסער איינען שויב מומחה ויריש. דער איד אין זעדר מיטמינדער בעל תפלה זיין מוסם. אפמאנס נעדאייט מאנאטליך 4000 לעי אלם שויב אונד 2000 לעי אלם בעית. דאלבע שחיטה פרייע ווארטונג מיט דייזונג אונד בעלייטמונג. נעזוכע מיט קבלות אכשריפטען אונד אפמאנע דעם פארמיליענשאפטען זינד צי ריכמען אן.

Comunitatea ort. Izraelita Turda, Str. Eminescu 20.

Ujra

Az ar

(Cluj-Kolud.) Ezelő szenzációs városokan sokszor ben történi végre az a ték Erdély és legelőtor Károly olvasóinak kus kaland den körme ró végies radi rend Pál néven rel óriási össze a le között kes minden taláható Nagyvárad

R T és

Berlin, je hogy a dil kiltotta S „Pester Llo Tageblatt“ belgrádi érdeklődő biztonsági tét kapta, legutóbbi miatt törté tőnek talált

A „Berli hevesen til raly szemé akarta vol lására az u minált pas zelebbról é közállapoto A cikk utol

A jugo lekedett v odlozások kinttel egy, a maról-ho rendelése külpolitik

„A tan

Rassay az e

Budapest, mai ülésén javaslatát ve sági rádiója Nagyobb ér berg kultuse célozza, hog erősen alkot mólyi-hízbiz művelődési vaslat Nemz létesít s az küld ki. En tegjait az A miszterrel nök nevezi Az előadó hogy az áll

Ujra rendőrkezre került Kántor Károly Erdély legveszedelmesebb betörője

Az aradi rendőrség leirtározta az évek hosszú során körözött betörőt

(Cluj-Kolozsvár, január 17. Az Uj Kelet tud.) Évek óta tartó izgalmas, olykor szenzációs filmregénybe beillő hajszák, városokan és vasútvonalakon keresztül sokszor bizony életveszélyes helyzetekben történt üldözések árán elesipték és végre az aradi rendőrség lakatja alá teték Erdély legötletesebb, legeszantabb és legéletesebb betörőkirályát: Kántor Károlyt. Még élénken él az Uj Kelet olvasóinak emlékezetében az a fantasztikus kaland, amelyet ez a raffiniált és minden körmönfonsággal felruházott betörő végigcsinált a kolozsvári és nagyváradi rendőrségeken. Kolozsváron Gyulai Pál néven működött és hallatlan sikerrel óriási rakományt harcolt magának össze a legkülönbözőbb árukból, melyek között kesztyűtől kezdve az irógépig, minden néven nevezendő tárgyszám megtalálható volt. A rendőrség számára elől Nagyváradra szökött. Itt ismét felvett

egy néhány nevet, többek között a Kántor Károly nevet is. Működésének sikerült jónéhány nagyváradi polgár számára. A kolozsvári rendőrség, megtudva, hogy Nagyváradon tartózkodik, Moholeanu detektívönkököt küldte utána, hogy Kántort kézrekerítse. Moholeanunak sikerült az összes felmerült nehézségeket legyőznie és elfogta Kántort.

A szerencsés fogásnak azonban nem sokáig örülhetett a kolozsvári rendőrség. Néhány nap múlva az egyik nagyváradi detektív kezei közül Kántor Károly megszökött és a robogó vonatról összekötött kézzel leugorva, nyomavezett. Szerencsére, hogy összes aktáit elvette tőle Moholeanu és így legalább személyazonossága megállapítható volt. Végre megtudta a kolozsvári rendőrség, hogy Kántor Károly, alias Gyulai Pál becsületes néven Imre Sándorok hív-

ják, pincérkedéssel kezdte, volt lakatos, kereskedelmi-ügynök, impresszárió, sofőr és egyebek. Eltűnése után az ország rendőrségei azonnal a legszélesebb körű nyomozást vezették be kézrekerítésére, a mi azért volt nehéz, mert semmi néven nevezendő irat nem volt nála és letartóztatása csak személyleírás alapján történhetett volna meg. De éppen ama körülmény, hogy semmi néven nevezendő irattal nem rendelkezett, juttatta rendőrközre Imre Sándort. Sikerült valahogyan Aradra utaznia, ahol az uccán való lézengése közben egy rendőr igazolatni akarta és miután igazolni nem tudta magát, letartóztatták. A rendőrségen derül azán ki, hogy Imre Sándor illetőleg Kántor Károlyval azonos. A most már véglegesen letartóztatott betörőt erős rendőrfedezettel ma szállítják át a kolozsvári rendőrségre.

Gyermek és felnőtt legszívesebben veszi a jóit

KOPROL

csokoládéhasajjót.

Ígyen mintát késszégel küld „Gos“-Kroyer R.-T. Laboratorium, Timişoara.

Románia példáját ajánlotta a „Berliner Tageblatt“ a jugoszláv király figyelmébe

és ezért a passzusért kitiltották a lapot Jugoszlávia területéről!

Berlin, január 17. Megírta az Uj Kelet, hogy a diktatórikus jugoszláv kormány kitiltotta Szerbia területéről a budapesti „Pester Lloyd“ és a berlini „Berliner Tageblatt“ című lapokat. Ez utóbbi ujság belgrádi tudósítója a kitiltás oka felől érdeklődött a belügyminisztérium állam-biztonsági osztályán, ahol azt az értesítést kapta, hogy a kitiltás a lap egyik legutóbbi vezércikkének záró passzusa miatt történt, amelynek kitételeit sértezőnek találták a király személyére.

A „Berliner Tageblatt“ mai számában hevesen tiltakozik az ellen, mintha a király személyét a legutóbbi lapról is megakart volna bántani. Állítása illusztrációra az ujság újra leközli a cikk inkriminált passzusát, amely bennünket közelebbről érdekel, minthogy a romániai közállapotokra történik benne utalás. A cikk utolsó mondatai a következők:

A jugoszláv kormány helyesen cselekedett volna, ha a romániai rezsim-éltözésről vesz példát, amikor is tekintettel voltak a nép akarására. Itt egy, a nében gyökerező kormány máról-holnapra szabadválasztások elrendelése által egészen meglepő bel- és külpolitikai konszolidációt hozott létre.

Ha a király nem törődött az alkotmányos tényezőkkel — vajjon megvéendő lett volna, ha királyi amysádtól kér tanácsot.

A lap a következő megjegyzéseket fűzi a kitiltás ténnyéhez:

Voltaképen mi történt? Sajnálkozásunknak adtuk kifejezést afölött, hogy a délszlávok királya ahelyett, hogy államesnyre vállalkozott, inkább tanácskoztatott volna a politikailag tapasztalt román királlyal, anyósával, akinek közreműködésével történt a legutóbbi román kormányváltás. A népszerű Maniu kormány kinevezésével elhárult a belső krízis veszedelme. Nem könnyű dolog kitalálni, hol itt a „sértés“? Vajjon sértő egy királyra, ha egy ujság anyósának bölcsességét dicséri? Am, az az állítás, mintha az uralkodó megsértődött volna, természetesen nem egyéb ürügynél, amely mögött a délszláv diktatura-kormány elrejté igaz érzelmet és szándékait. Miután a tábornokok, akik ebben a kormányban parancsnokolnak, megnyomorították és elnyomták a délszláv sajtót és országukban a vélemény szabadság utolsó nyomát is kiir-

tották, most már arra törekzenek, hogy független külföldi ujságok ne jöhessenek be Jugoszláviába, nehogy a délszláv nép egyszer-másszor kerüljön uton értesüljön egy becsületes és befolyástalan véleményről. A diktatúrak képe bizony így fest! És nincs groteszkebb jelenség, mint amikor Németországban bizonyos koncern lapok és azok írói afölött panaszkodnak, hogy a köztársaság egyszer-másszor felágaskodik a szidalmazási szabadság tulkapásai ellen és ezért a diktátor katonai eszmáját követelik. A legtöbb diktatura lényeges tulajdonsága a félelem. Az erős férfiak minden szabad és nyílt szó felett félelmet éreznek. Zsivkovits generális, a kabinet elnöke és belügyminiszter, diktatortársaival együtt ugylátszik, meg vannak győződve arról, hogy csakis üldözésekkel és tilalmakkal maradhatnak kormányon. Egyideig ez is megy, de el kell jönnie a napnak, amikor ennek meg kell szünnie. Szabad-e megmondani ennek a délszláv diktatura kormánynak, hogy nagy külföldi lapok kitiltása már ezért is ostobaság, mert beigazolja a világ előtt, hogy milyen gyöngének érzi magát?

„A hazaárulói minőséget a történelem tanúsága szerint mindig az uralmon lévő hatalom döntötte el“

Rassay, Várnai Dániel, Bródy Ernő magyar képviselők hozzászólása az elkobzott Károlyi-vagyon hovaforításáról szóló javaslatához

Budapest, január 17. A képviselőház mai ülésén a földművelésügyi miniszter javaslata volt napirenden a mezőgazdasági rádiójelentések közönséges közléseiről. Nagyobb érdeklődést váltott ki Klebersberg kultuszminiszter javaslata, mely azt óhajtja, hogy Károlyi Mihály gróf jogerősen elkobzott birtokainak és a Károlyi-hitbizományának a jövedelmét közmívelődési célokra használják fel. A javaslat Nemzeti Közjélelődési Alapítvány elnevezés alatt vagyonkezelőseget létesít s az ügyek intézésére bizottságot küld ki. Ennek a külön bizottságnak a tagjait az Akadémia jelöli és a kultuszminiszterrel egyetértésben a miniszterelnök nevezi ki. Az előadói javaslat bejelenti azt is, hogy az állam a hitbizományi váromá-

nyosoktól megvásárolta a hitbizomány-nak nekik íltt negyven százalékát s így a törvényhozásnak most az egész vagyon komplexum felett módjában áll dönten.

Rassay Károly a vita első szónoka. Rámutt arra, hogy a a vagyonelkobzás már nem a mai korba való. Nem akarja ki-sebbiteni Károlyi felelősségét, de az elmúlt tíz év során megjelent memoár-irodalomból megállapítható, hogy nem egyedüli oka volt az eseményeknek. Rassay szerint nem helyes a gyermekeket büntetni az apák vétkeiért.

Egyik közbeszólónak azon megjegyzésére, hogy Károlyi hazaárulói volt, Rassay megjegyzi, hogy a hazaárulói minőséget a történelem tanúsága szerint mindig az uralmon lévő hatalom döntötte el,

majd tovább kritizálja a kormánynak a Károlyi-vagyon körüli tevékenységét s különösen a hitbizomány negyven százalékának az állam részére történt megvételét. A legszigorubb állami ellenőrzést követeli a vagyonkezeléssel kapcsolatban s itt elsőrendű szerepet szán a legfelsőbb állami számvevőszék állandó ellenőrzésének.

A továbbiakban nem helyesli, hogy a vagyon jövedelmeit elvonták a háborus rokkantaktól és hadiözvegyektől és arra hoz fel példákat, hogy az állam nem tud eleget tenni ezekkel szemben fennálló kötelezettségeinek.

Klebersberg kultuszminiszter válaszában rámutat Rassay egyes tévedéseire. A miniszter szerint az alapítvány célja a ja-

vaslat első szakaszában kielégítően körvonalazva van. Várnai Dániel felszólalásában azt hangoztatta, hogy a javaslat a bosszúállás utolsó fejezete. Károlyi szerinte szintén nemes, de más közcélokra akarta vagyónának jövedelmeit fordítani.

Az elnök Várnait Károlyinak a közfel-fogással ellenkező dicsőítése miatt rend-reutasítja.

Várnai ekkor felolvassa a szociáldemokrata párt deklarációját, amely a javaslatot az egyoldalú elfogultság és a gyűlölködés szülöttének minősíti.

A szociáldemokrata párt szerint a tíz év előtti események és az akkori vezetők lénykeüéseink elbírdlására csak a történelem hivatott.

A szociáldemokrata párt aggodalmát fejezi ki abban az irányban is, hogy a javaslat a mai formájában tág teret fog nyújtani politikai érdemek jutalmazására.

Az elnök közben megszakítja a szociálisták deklarációjának olvasását s enunciatva, hogy a deklarációt Várnai beszéde egy részének tekinti s ezért Károlyi Mihály cselekedeteinek újabb glórifikálása miatt Várnait ismételt rend-reutasításban részesíti.

Klebersberg miniszter és Hunyady Ferenc gróf felszólalásai után Bródy Ernő is kívánatosnak tartaná a jövedelmeknek más célokra felhasználását. Rámutat a néptanítók nyomorára, valamint a numerusz klauzusz miatt külföldre száműzött tanuló ifjúság helyzetének súlyos voltára. E célokra fordítandónak tartja a Károlyi-vagyon jövedelmeit. Farkas István és Hegyemegi Kis Pál hozzászólása után a javaslatot 26 szavazattal 22 ellenében megszavazták.

— Egy bécsi kisfiu a Dunába fulladt. Bécsből jelentik: A távirati iroda jelentése szerint ma egy tíz év körüli kisfiu társaival a Duna csatorna lejtős, meredek oldalán haladt hazafelé. Megcsuszolt és a meredek lejtőn legurulva a vízbe esett. Társai észvesztetten kiáltottak segítségért s később látva, hogy kiáltásaikra senki sem lett figyelmes, elszaladtak. A fuldoklással küzdő gyermek sikoltozásaira néhány perc múlva mégis figyelmes lett a közeli textilgyár egyik munkása s a gyermek után ugrott a vízbe. Ki is hozta a gyermeket, de már teljesen élettelenül, megdermedve. A később helyszínre érkezett mentők nem tudtak rajta már segíteni. Személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A kolozsvári kirakatverseny sikere

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által rendezett kirakatverseny befejezéséhez közledek. Tekintetbevéve, hogy ez az első komolyabb kísérlet Kolozsváron, a kirakatverseny igen sikerültnek mondható, amint azt az állan dón nagy érdeklődést mutató közönség is megállapította. A kirakatok előtt, különösen az esti órákban, még most is nagy a csoportosulás és már előre fogadások történnek arra, hogy melyik kirakat fogja a különböző díjakat elvinni. Az első helyre több cég kirakatát is tippelik, de végleges döntést természetesen csak a zsüri ítélete, illetve a közönség által leadott szavazatok végsőssége fog hozni.

A legsikerültebb kirakatok között is elsőnek emlegetik a Szabó Jenő cég kirakatát, amelynek izlése vetkedik fényűző gazdságával. Nem kisebb megelégedést keltek a Golyáruháza, a Fischer Üvegudvar és Kalapkirály kirakatai, amelyek más-más stílusban, de mindvégig kiemelkedő ötletességgel állították össze kirakataikat. Minden bizonytalannal nagyon sok szavazatot fog kapni a Rózsa-drogéria színes változatos portálja, nem kevésbé Sipos Jenő, valamint Heller és Molnár cég kirakatai. Nagyvárosi impressziókat kelt a Mártonffy-tesztvérek, a Bernát papírúrház és a Lepage könyvkereskedés kirakata, melyek a maguk különböző arújjakkal csillogva kötik le a közönség figyelmét. Schusztler Emil kirakata szinte irritálja a szemeket gazdasával, míg a Cyklamen-virágkereskedés kirakatát a finomság és a diszkrét izlés jellemzi. Kiemelkedő változatossággal és izléssel vannak összeállítva a Neuman Károly Utóda, a Gromen és Herbert és a Reiner divatruház-cégek kirakatai is. Különösen nagy térszést arattak azok a kirakatok, amelyek Tungram-fényeket alkalmaztak kivilágításuknál és valóban ezek emlékeztetnek leginkább a verseny nagyvárosi jellegére.

Szabadlábrá helyezték a gyilkosságra való felbujtással vádolt Gani bégét. Prágából jelentik: A vizsgálóbíró tegnap szabadlábrá helyezte Gani bégét, kinek szolgálja, mint ismeretes, Gena bég gyilkosát a büntetőtanács előtt folyó nyílt tárgyaláson agyonlőtte. A bég ellen semmi bizonyíték sincs abban az irányban, hogy szolgálját felbujtatta volna a politikai jellegű gyilkosságra. A prágai rendőrség idézőt küldött Gani bég szállodai lakására a szabadlábra helyezés megtörténte után s a rendőri büntetőbíró az előtte megjelent bégét tiltott fegyverviselés miatt 30 csekkorona pénzbírsággal sújtotta.

NE GYÖTÖRJÜK GYERMEKEINKET CSUKAMÁJOLAJAL! Adjunk helyette poralaku, csokoládézú Jemaltot.

Esislyedt egy angol személyszállító gőzös. Berlinből jelentik: Danzigi jelentés szerint a Visztula torkolatában tegnap zátonyra futott a Baltara nevű angol személyszállító gőzös. A segélyhajók nem tudták krízikus helyzetéből idejében kiszabadítani s így süllyedését nem akadályozhatták meg. Negyvennyolc főnyi személyzetet sikerült biztonságba helyezni.

LEGUJABB

Egyelőre nem emelték fel a trafik árát, de lehetséges, hogy a közeljövőben megtörténik az emelés

(Bucuresti-Bukaret, január 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap a késő esti órákban Bukarestben az a hír terjedt el, hogy a kormány az összes monopol cikkek árát 20 illetőleg 100 százalékkal fel emelte. E hír hatása alatt egyrészt a lakosság úgy megröghanta a trafikokat, másrészt a trafikok elrejtették árukészletüket úgy, hogy néhány óra leforgása alatt nem lehetett dohányhoz hozzájutni Bukarestben és az összes trafikok bezárták üzletüket.

A bukaresti dohánytőzsdék nagyrésze ma is zárva volt. A pénzügyminiszter

azonban rendeletileg elrendelte az összes tőzsdék kinyitását, mert egyelőre még nincsen végleges rendelkezés a dohányárak tekintetében. Elrendelte a miniszter azt is, hogy a központi jövedéki igazgatóság dohányraktárai teljesítsék a rendelkezéseket, mert a jövedéki igazgatóság ezeket a raktárakat is bezárta és az intézkedése idézte tulajdonképpen elő a detallisták eljárását. A miniszter rendeletében mindenesetre kifejezésre juttatja, hogy a jövedéki cikkek árának emelése a közeljövőben lehetséges.

Borzalmas erejű földrengés pusztított egy kínai tartományban

Berlin, január 17. A Wolff távirati iroda pekingi jelentése szerint Sang-Csu tartományban borzalmas erejű földrengés pusztított. A Mongolia határán lévő Sang-Csu több kisebb városában számos ház lakhatatlanná vált és részben össze

is omlott. A katasztrófának többszáz halottja van. A mostani újabb szerencsétlenség annál tragikusabb, mert hónapokon át éppen Sang-Csuban pusztított leginkább az éhínség.

Amannullah király eltűnt

Hír szerint az idegeneket fogságba vetették Afganisztánban

London, január 17. Poshavari jelentés szerint a felkelők széles arcvonalban nyomulnak Jelalabad irányából Kabul felé. Az afgán fővárossal az összeköttetés megszünt. Egyes, eddig még meg nem erősített hírek szerint a külföldieket Kabulban fogságba vetették.

London, január 17. A lapok „Mi lett

Amannullah! című közlik indiai, perzsiai és beludzsisztániai tudósítók táviratait, akik közül egy sem tud felvilágosítást adni a trónjáról lemondott király és feleségének sorsáról. A kandhari tudósítás megcáfolja, hogy Amannullah repülőgépen odaérkezett volna.

Zogu király beteg. Tiranából jelentik: Ahmed Beg Zogu, Albánia királya, súlyos gyomorhájban megbetegedett. A király betegágyához Bauer Richard bécsi orostanárt és Holznecht radiológust hívták meg Bécsből, akik megvizsgálták a beteg királyt és megállapították, hogy a gyomor és a belek működése nagyon renyhé. Az orvosok szerint ennek oka, hogy a király rendkívül keveset mozog. Az orvosok szigorú diétát írtak elő az uralkodónak.

Esislyedt egy holland motoros segélyhajó. Amsterdamból jelentik: Egy holland motoros segélyhajó ma az Északi tenger partvidékén hivatásának teljesítése közben viharba került és esislyedt. Nyolc főnyi legénysége ott veszett a viharos tenger hullámaiban.

Nagyon hideg idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint egyelőre igen hideg és inkább száraz időjárás várható. Budapestben a hőmérséklet ma délelőn 8 fok Celsius.

Megtalálták Kolumbusz Kristóf halotti bizonyítványát. Párisból jelentik: Sevillában csütörtökön megtalálták Kolumbusz Kristóf halotti bizonyítványát. A nagyjelentőségű történelmi okmányra a kubai spanyol tudományos intézet egy tudósa akadt a városi levéltárban. A halotti bizonyítvány szerint Kolumbusz Kristóft Sevillán egy templomban temették el, de fel van jegyezve a bizonyítványban, hogy Kolumbuszt később San Domingóban helyezték örök nyugalomra.

Amerikában szabad a nádpálcá. Londonból jelentik: Furcsa ítélet hangzott most el a newporti bíróságon. A vádlott Brooks gimnáziumi igazgató és két tanártársa volt. Wright városi tanácsnok jelentette fel az igazgatót és a két tanárt azon a címen, hogy tizenhat éves fiát, aki a gimnázium tanulója, nádpálcával megverték az osztályban. A fiu főbenjáró bűne az volt, hogy az ucán cigarettázott. Az iskolaigazgató találkozott vele és másnap az órán két nárpálcával sulyosan megverte. A megvert fiu apja a bíróság előtt az igazgató és a tanárok sulyos megbüntetését kérte. A bíróság felmentette az igazgatót és a tanárokat azzal az indokolással, hogy az iskola szabályai tiltják a dohányzást és ezért az igazgatónak joga volt a diákokat az osztály előtt megverni. Megperkötségeket is megítélt a bíróság az iskolaigazgatónak.

Biznak az angol király teljes felépülésében. Londonból jelentik: A Buckingham palotából kiszivárgott hírek szerint a király napok óta tartós javulás útján van. Az uralkodó jobban érzi magát, mint a betegségének eddigi bármely fázisában. Ereje kezd gyarapodni, ami részben annak is tulajdonítható, hogy a legutóbbi héten táplálékfelvételi iránti igénye állandóan növekvő tendenciát mutatott. A palotában most már a meghatározottabb biznak a király felépülésében.

— Uj tárgyalások indultak meg Japán és Dél-Kína között. Londonból jelentik: Tokiói jeleatés szerint Japán új tárgyalásokra kérte fel a délkinai kormányt. A nankingi japán nagykövet már el is utazott Sanghaiba, ahol a tárgyalásokat rövidesen meg fogják kezdeni.

— Március 3-án kezdődik a leipzig mintavásár. A lipcei tavaszi mintavásár ebben az évben március harmadikán nyílik meg a szokásos ünnepségek között. Az általános mintavásár március 9-én zárul, de ebben az időközben több más, önálló jellegű kiállítás és vásár is lesz. Március 3-ika és 6-ika között bőr és cipőiparivásár, március 3 és 13 között pedig nagy technikai és építő ipari kiállítás és vásár lesz. A mintavásárra utazó és a kiállító közönség ebben az évben is megkapja a szokásos utazási és vízumkedvezményeket.

— Az agyhüdes elleni szérummal gyógyítják Berlinben a spanyolnáthát. Berlinből jelentik: A spanyol influenza esetek gyógyítására az orvosok néhány nap óta sikerrel használnak egy szérumot, amelyet a nemrég elhunyt dr. Wirochowszky professzor és dr. Kampel prágai egyetemi tanár fedeztek fel az agyhüdes ellen. A szérum agyhüdeses beteg agyvelőjéből készült s nemcsak gyógyítani tudja az agyhüdest, hanem preventív szerként alkalmazható. A spanyoljárványra való tekintettel, amely sok esetben agyhüdesel jár, nagy a szérum jelentősége.

— Mizrahi leányegyesület Kolozsvárt. A helybeli cionista életben hovatovább mind jelentékenyebb szerepet játszik a Mizrahi ifjúsági csoportnak. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központja nagy figyelemmel kíséri azt a kulturális tevékenységet, amelyet ez az egyesület kifejt. A Zéiré Mizrahi egy évi eszemes munkája után ma már közel száz taggal rendelkezik. Péntek esténként a Szövetség helyiségeiben Öngyógyító Szevasztionok tart, amelyek leginkább héber nyelvű társalgás folyik és minden alkalommal héber előadásban megismerik a héber irodalom valamely nyi kimagasló egyéniségét. Ezeket az estélyeket, valamint a szombatdelutáni gyűléseket az utóbbi időben sok leány is látogatta s ezek köréből került ki a csoport, amely e hónap elején „Zeróth Mizrahi” egyesületbe tömörült. Az alakuló közgyűlést a Zéiré Mizrahi másodelnöke, id. Weisz Mór nyitotta meg, aki a testvéregyesület üdvözlésként tolmácsolta. Schaechter Andor az új alakulás szükségességét és a munka programot ismertette. A közgyűlés a szervezet ideiglenes vezetésére egy háromtagú bizottságot választott, amelynek tagjai: Mencez Tusi, Sajovits Lanna és Grosz Lea. Az új egyesület rendszeres összejöveteleit vasárnapoként délután 6 órakor tartja a Szövetség helyiségeiben.

— Gázrobbanás egy csehországi szénbányában. Prágából jelentik: Pozsonyi jelentés szerint a handlovai szénbányák egyikében tegnap gázrobbanás történt, melyek három halálos áldozata van. Több munkás többé-kevésbé sulyosan megsebesült. A vizsgálat megállapította, hogy a felügyelő az egyik tárnban háromszázalékos metángázt konstataált és kiadta az utasítást a munka abbahagyására. A csoportvezető nem követte az utasítást, tovább dolgoztatott s rövidesen utána bekövetkezett a szerencsétlenség.

— Hondurasban forradalom készül. Párisból jelentik: A lapok newyorki jelentést közölnek, mely szerint Hondurasban a forradalom kitörése közvetlenül közeledik. A külföldiek sietően hagyták el az országot.

— Péntek.

— Szomszédváron sulat. A kollektív és tartó munkabíma működésének közönség Habima maton este vári közönsége a Herze színművésztársára már a közönség figyelmét szolgálat, a részét a Kolozsvári körhöz eljövételben ránál kaphat.

— Purgebiztos, gy.

— Kína Londonból jelentik: A spanyol influenza ellenes bo nagy erővel veszedelmesedésben, mekottmozgások esetén alighozánja el nemzetközi. Egyelőre új Tokió újabb tárgykormányt és ját Sanghail rövidesen n.

— Meghagyás a fegyvesi vényhatóság zsidó jöléti zetője a n Smil egyike akik minden do közelet s napjaiban is tetett minde adakozásban dig az első megdöbenté hogy két na gében húség Az elhunyt álló családó zött 12 dedu részvét nyil Simon Márk reskedő, a helyi csoport szolja.

— Egyik nagy sérülés yorkba. New Star angol nagy óceánjáró mint a háború német óceánjárókkal futó A hajó kapitányt tengerre mas hullám a hajó belső választófalakmányt, egy mos matriózt része haszn hogy a harmadik lett helyezni Newyorki kinaszámra szil a vizet.

— Szombaton este mutatkozik be Kolozsváron a Habima Jidis műkedvelőtársulat. A kolozsvári zsidó ifjuság egyik lelkes és kitartó csoportja hónapokig tartó munka árán szervezte meg a Habima műkedvelőtársulatot, mely eddig csak Désen lépett fel az ottani zsidó közönség lelkes ünneplése mellett. A Habima munkájának eredményét szombaton este akarja bemutatni a kolozsvári közönség előtt, amikor is bemutatja a Herzele Mejhesz e. négyfelvonásos színművet. A zsidó műkedvelők előadására már annál is inkább felhívjuk a zsidóság figyelmét, mert az jótékony célt szolgál, amennyiben a jövedelem egy részét a KKL a zsidó agglomeráció és a zsidó kórház között osztja fel. Jegyek elővételben a Magyar Színház pénztáránál kaphatók.

Purgen (Purgó)-Bayer
biztos, gyors hatású hashajtó.

— Kína bojkottot rendez Japán ellen. Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti Hankauból, hogy a japán-ellenes bojkott Kína egész területén nagy erővel terjed. Ez a helyzet komoly veszedelemet jelent a szélsőkeleti kérdésben, mert a japán kormány a bojkottmozgalom további fennmaradása esetén alighanem katonai közbelépésre szánja el magát, mi elmaradhatatlanul nemzetközi komplikációkhoz vezetne. Egyelőre újabb tárgyalásokra készülnek. Tokiói jelentések szerint Japán újabb tárgyalásokra kérte fel a délkinai kormányt és már ki is küldte megbízottját Sanghaiba, ahol ezek a tárgyalások rövidesen meg fognak kezdődni.

— Meghalt Simon Smil. Simon Smil, a tölgyesi hitközség volt elnöke, törvényhatósági bizottsági tag, számos zsidó jövedelmi intézmény alapítója és vezetője a napokban meghalt. Simon Smil egyike volt ama keveseknek, akik minden szabad energiájukat a zsidó közélet szolgálatába állították. Öreg napjaiban is meleg érdeklődéssel viseltetett minden zsidó mozgalom iránt és adakozásban és aldozatkészítésben mindig az első volt. Simon Smil halálát megdöbbentővé teszi az a körülmény, hogy két nappal elhunyt előtt öregségében hűséges élettársa is elhalálozott. Az elhunyt házaspár köztiszteltettségű családtagok hátrahagyották, ezek között 12 dedunokát. A temetésen óriási részvét nyilvánult meg. Az elhunytban Simon Márton marosvásárhelyi ikereszkedő, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportjának elnöke apját gyászolja.

— Egyik legnagyobb óceánjáró hajó nagy sérülésekkel érkezett meg Newyorkba. Newyorkból jelentik: A Reed Star angol hajószállalat Majestic nevű nagy óceánjáró gőzöse, amely nem más mint a háború alatt elvett Bismark nevű német óceánjáró, tegnap nagy sérülésekkel futott be a newyorki kikötőbe. A hajó kapitánya elmondta, hogy a nyílt tengeren a hajó farát egy hatalmas hullám árasztotta el, mely betört a hajó belső részébe, összetörte az acél válaszfalakat, megrongálta a rakományt, egy szakácsot megölt, és számos matrózt megsebesített. A hajó egy része hasznavehetetlenné vált úgy, hogy a harmadosztályú utasokat át kellett helyezni a hajó másik oldalára. Newyorki kikötésekor még mindig tonnaszámba szivattyúzták a Majesticből a vizet.

Rádió műsor

Idő: közép európai

PÉNTEK, január 18. Budapest 9.15: A Temesváry-trió hangversenye. 12: Déli harangszó, hírek. 12.20: Gramofon hangverseny. 13: Pontos időjelzés, hírek. 16: Mesedélután. 16.45: Hírek. 17.35: Cigányzene. 18.50: Francia nyelvlecké. 19.30: A „Hoffmann meséi“ közvetítése az Operaházból. 22.35: Pontos időjelzés. hírek. 22.50: Cigányzene. **Bécs 16:** Hangverseny. 19.30: Egy dal-mű előadása. 21.30: Esti hangverseny. **Bern 20.15:** Operaelőadás. **Breslau 20.25:** Egy hangjáték előadása. 21.30: Szórakoztató zene. **Brinn 18.55:** Egy opera közvetítése Prágából. **Königsberg 20:** Szimfónikus hangverseny. 22.30: Táncczene. **Leipzig 22.30:** Szimfónikus hangverseny. **Nápoly 17:** Olga di Napoli hangversenye. 21: Egy opera közvetítése. **Prága 16.30:** Délutáni hangverseny. 19: Egy opera közvetítése. **Róma 20.45:** Részletek a „Bajadér“ című operettből.

SZOMBAT, január 19. Budapest 9.15 Cigányzene. A szünetben, 9.30-kor, hírek. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés, hírek. 12.20: A Temesváry-trió hangversenye. 13: Pontos időjelzés, hírek. 17.10: Megyeri Ella felolvasása: „Farsang Nizzában“. 17.40: Gramofonhangverseny. 19.30: Stransky Aranka hangversenye. Zongorán kísérő Polgár Tibor. 20: Másfélóra könnyűzene. 21.30: Morányi László és Lakos Tibor hangversenye. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: Farkas Jenő cigányzene karának hangversenye. **Bécs 11:** Dél-élelti zene. 17.45: Zeneakadémia. 19.30: Celestino Sarobe (bariton) hangversenye. **Berlin 17:** Délutáni zene. 20: Szórakoztató est: dalok és hangverseny. **Breslau 16.30:** Délutáni hangverseny. 20: Otto Nicolai „Die lustigen Weiber von Windsor“ operájának előadása. **Königsberg 16.30:** Délutáni hangverseny. 20: Népdalok és népdal-duettek. 22.30: Szórakoztató zene. **Leipzig 16.30:** Délutáni hangverseny. 19.30: Verdi „Álarcosbál“ c. operájának előadása. 22.30: Táncczene. 2. I. O. London, 19.30: Nora D'Argel (szoprán) és Tophis Green (bariton) hangversenye. 23.35: Táncczene. **Milano, 12.30** Déli hangverseny. 21: Egy opera közvetítése. **Prága 12.30** Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Szórakoztató zene. **Zürich, 16:** Hangverseny. 19.10: Szalonzene. 20: Egy hangjáték közvetítése.

— A kolozsvári Gutenberg dal és zenekar 1929. január 20-án, vasárnap este fél 9 órai kezdettel a róm. kath. főgimnázium dísztermében dal és zené estélyt tart a következő műsorral: Durand: Introductio. Előadja a zenekar. Lányi-Petőfi: Egy gondolat bánt engemet... Éneklj a dalkar. Gounod: Alta tóda! Éneklj Bódor Erzsike. Zongorán kísérő: Izsák Laura. Grieg: a) Largo, b) Ases hafála, c) Solveig dala. Előadja a zenekar. Bena: Luna suráde, Arany-Petőfi: Fahu végén kurta korcsma... Éneklj a dalkar. Kéler: Lutspiel Ouverture. Előadja a zenekar. Tárza Bertalan: Utolsó dal. Éneklj a dalkar. Mozart „Ich weiss nicht wo ich bin“. Éneklj Bódor Erzsike. Gounod: Faust induló. Zenekari kísérettel éneklj a dalkar. Belépő díj nincs. Műsor megváltása kötelező.

Közgazdaság

A vámtarifa revíziójának a stabilizáció utánra való halasztását kérik a gyáriparosok

Nagy felvilágosító akcióra készül az UGIR az ipar helyzetéről és kívánásairól

(Bucuresti-Bukarest, január 17. Az Uj Kelet tud.) C. Orghidan mérnök elnökletével az UGIR központi vámbizottsága a napokban ülést tartott, amelynek során Butulescu mérnök, D. Mocionuza, Diamant Izsó, báró Neumann Károly és dr. Farkas Mózes ismertették a belföldi ipar hátrányos termelési feltételeit a külföldi iparral szemben. A tökéletlen, magas kamatok, a túlhalott adók és drága szállítási díjak, a belföldön nem kapható nyersanyagok és félgyművek indokolatlanul magas importvámja, a követelések behajtásánál fennálló nehézségek és az igazságszolgáltatási formális elhúzódása, az állami szállítások rendetlen kiegyenlítése, belföldön is termelt áruknak külföldről való beszerzése, a gazdasági törvényhozás változása mellett még számtalan tényező drágítja meg a termelést, annyira, hogy ezen faktörök megszüntetése a belföldi ipar reális vámvédelem nélkül nem tudja helyét megállni a külföldi versenyrel szemben. Eppen ezért az UGIR

a vámtarifa revíziójának elhalasztását fogja kérni, legalább is a legális stabilizáció megtörténte utánig, amíg a stabilizációnak a gazdasági életre való kihatása látható lesz, mert stabil valuta nélkül nem lehet állandó jellegű vámrendszert sem teremteni.

Elhatározta még a bizottság, hogy minden eszközzel hatalmas propaganda-akciót fog indítani a közvélemény felvilágosítására az ipar tényleges helyzetéről és jogosságáról. A brassói csoport indítványára memorandumot terjesztene a kormány elé ebben az ügyben. Végül a vámtarifa revízióval kapcsolatos anyag előkészítésére különböző albizottságokat választottak, kategóriák szerint.

A bizottság ülése után igazgatósági ülés volt, amely a költségvetés megszávozásán kívül kimondta, hogy az UGIR 25. évi jubileumának ünnepeit márciusra halasztják.

Stóil marad a dinár. A jugoszláv diktatúrával kapcsolatban úgy a nemzetközi, mint a belföldi devizapiac egyes körökben erős bessz-irányzat alakult ki a dinárral szemben, mert biztosra lehetett venni, hogy egy ilyen nagy politika megvalósításra ki fog hatni a jugoszláv valuta árfolyamára is. Ezzel szemben a külföldi tőzsdén a dinár változatlanul tartja szilárd kurszusát, sőt a zürichi tőzsdén a jugoszláv állampapírok emelkedtek is, ugyancsak a newyorki tőzsdén jegyzett egyes kölcsönkötvények.

Hogyan állanak a vasuti anyagrendelés tárgyalásai. A Berliner Tageblatt legutóbbi száma düsseldorfi jelentés alapján foglalkozik azokkal a tárgyalásokkal, amelyek a román kormány és a Vereinigte Stahlwerke (Stahl Union Export) valamint az Otto Wolff konzern között folynak a Romániának történő exportszállítások ügyében. A közel egy éve folyó tárgyalásoknak elsősorban az a tárgya, hogy a németek több, mint 100 millió márká értékű vasuti anyag szállítására kaptak ajánlatot. A tárgyalások lényegében befejeződtek, de az üzlet per fektuálása annak a 200 millió márká összegű áruhitelnek a rendezésétől függ, amelyről a román kormány ugyancsak régebbi idő óta tárgyal a német nagybancokkal és amely kölcsön garantiálására a birodalmi kincstár egy eddig még nem ismeretes formában hajlandó vállalkozni. A legújabb bukaresti jelentések szerint — írja a Berliner Tageblatt — ezek a kölcsöntárgyalások akut stádiumban vannak és habár köztudomásu, hogy román részről túlzott optimizmusra hajlandók a kölcsöntárgyalások kilátásai tekintetében, német beavatott körökben is úgy hiszik, hogy az anyagszállítási üzlet közeli megvalósulásával lehet számolni. Ennek, vastalpfák a főléptményi anyagok szállításán kívül szó van vagon és mozdony megrendeléséről is, amelyek leszállításáról is folynak tárgyalások különböző cégekkel.

Félmilliárd lej tiszta nyereséget mutat ki a Banca Nationala. Most tette közzé 1928. évi mérlegét a Banca Nationala. A mérleg 100 millió lej alaptőke mellett több mint 1 milliárd bruttó jövedelmet és 500 millió lej tiszta nyereséget mutat ki. A jegybank részvényenként 500 lej osztalékot fog fizetni.

Felemlék a szállítási tarifát Ausztriában. Az osztrák államvasutak új személy- és teheráru díjszabást készít elő, amely előreláthatóan április elsején fog életbe lépni. A tarifareform lényege az, hogy a még nem valorizált díjtételeket, mint például a tégla, cement, mész, kávé, föld, tej, kenyér és más cikkek fuvardíját felemlék. A külföldi szén fuvardíját átlag 13 százalékkal, a gabona és hüvelyesek fuvardíját 6—16 százalékkal, az élőállatokét 2—6 százalékkal akarják emelni. Az osztrák gazdasági tényezők természetesen tiltakoznak a tarifaelemelés ellen, amely átlagosan utolsó lesz belátható időn belül. A különböző érdekeltségekkel folytatott tárgyalások alapján a kormány kilátásba helyezte is, hogy lényeges koncessziókat fog tenni, különösen a nyersanyagok szállításánál, a speciális fekvésű vidékek termékeinél, valamint az exportra szánt áruknál.

MINDEN KOTTA LEPAGE-nál, KVAR

Kérjen jegyzéket.

Használja fel ezt a szevényt:

T. LEPAGE zeneművészeti CLUJ.

Kérek ingyen zeneműjegyzéket.

Név: _____
Cím: _____

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitel Rt.
C L U J, P I A T A U N I R I I 7. s z á m

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — Szájt tőkét 85 millió lej.

Affiliált intézetei: Torda-aranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúr, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Aranyárak a vasat mellett. Betéteket elfogad.

JEFTE LEÁNYA

Írta: SALAMON LÁSZLÓ.

Hajnaltól megszólaltak a kürtök és Izrael hadoszlopai elszántan rojtottek rá az ammonitákra. Jefte vezette őket az a tagbaszakadt, erős vezér, akinek tekintetében szenvedésen megedzett bátorság fénye villogott. Gileád vénei nem hiába futottak hozzá segítségért, nem hiába választotta meg a nép vezéréül és fejedelméül: okosság és szelidség jellemzte ezt a sokat szenvedett férfit, a paráznának kikiáltott asszony elűzött fiát.

Jefte az egész éjszakát ébren töltötte és ébredése alatt szívét akaratlan remegés fogta el. Előbb megcsufolt, megijesztett anyjára gondolt, akit alig ismert, de akire mindig annál szeretőbben gondolt, minél többet gyalázták meg füle hallatára emlékéit atyjának, Gileádnak feleségei. Arra gondolt, hogy az Ur szándékai mennyivel igazabbak a törvények szándékainál, melyek az emberek kezében ostorává válnak, ahelyett, hogy a közösség üdvét szolgálják. Lám, anyja, akit szegénybe taszítottak: erős és igaz szívet hagyott az ő fiára, ráhagyta szívének melegségét, szemének varázsló tekintetét, — vezérére lett ő, az elűzött fattyu. — míg Gileád többi fia közönséges senki emberek maradtak. Az Ur igaztevébb és irgalmasabb — gondolta, — mint Gileád lakói, mert igazat szolgáltatott neki és igazat, győzelmet fog szolgáltatni neki most is. Igen, győzni fog, mert jaj lenne, ha nem győzne: a vének, akik könnyöröggel jöttek utána Tób földjére, — újra visszajárnak a megaláztatásba.

— Győzni fogok! — mondta magában és ha győzni fogok, az Urnak, igaz oltalmazómnak fogom áldozatul adni azt, aki visszatértemkor elsőnek lép előm házam kapuján által, legyen bár állat, vagy ember, aki előm toppan.

Szentül bizott győzelmében, mégis remegés fogta el minden tagját, mert jól tudta, hogy a hadiszerecsé változandó s nem mindig az igazságnak kedvez.

Az ammoniták előbb keményen tartották magukat, de pár óra múltán tömött sorok engedni voltak kénytelenek, fekete lélek vigyortogtak a harcrendbe fejlődött oszlopokon, melyeken át Izrael harcosai lassan, de annál biztosabban szivárogtak át. A réten virító virágok és füvek között vérző és elvérzett harcosok pihentek, vagy nyöszörögtek, de a vad iramban, mellyel a győzők megittasulva vészromajuktól, előretörttek, nem akadt senki, aki a szenvedőkre gondolt volna. Csak később, mikor a máhivivők is megindultak a győzelmes sereg nyomában, akadt egy-két irgalmasszívű szekerész, aki kocsjára vette fel a sebeülteket. Az égbolton enyhe fellegek kóborogtak, melyeknek szélei közt sugarak türemlettek elő, a fákon madarak pihentek, melyek, mintha mi sem történt volna, vidáman csipogtak. Egy-egy szarka szürkén és izgága ugarrándozással ténfergett az elesett harcosok fegyverzetét között, melyek vérszen esillogtak a napban s most már, minufán kihullottak gazdáik kezéből, ártatlan szerszámokként hevertek szanaszét.

Izrael diadala teljes volt. Asvó város is elesett s a menekülő ammonitákat lusz városra keresztül üzte-hajszolta Jefte serege. Ammon térdre kényszere

ült és Izrael vénei meglegedetten dörzsölték kezüket: az Ur segítő kezében a saját bölcsességük aranyát látták, hiszen ők voltak azok, akik az elűzött, erős és rettenetesen Jefte hazahozták. Percse sem gondoltak arra, hogy annak idején ők is segítettek megvételében, ők is pálcát törtek a fattyu anyja fölött, mert az emberi természet mindig hajlamos a kegyetlen megítélésre, anélkül, hogy a saját esendő és elletmondó természetével számot vetne.

A visszainduló hadoszlopok erős, szakállas férfiai hangos énekszóval vonultak Mispa felé az utakon és ösvényeken. Minden egyes harcos rendkívül fontos személyiségnek érezte magát, mindenki vidám volt, csak Jefte lelkén ült valami elűzhetetlen lehangoltság. Maga se tudta, hogy miért, hiszen minden oka meg volt a meglegedettségére. Győzött s aki győz, az igazolva van.

Pár nap múltán Jefte seregének egy részével megérkezett Mispa kapui elé. Alacsony, szürke falak vették körül a várost s Jefte arra gondolt: milyen könnyű dolga lett volna az ammonitáknak, ha ők győznek s megostromolják Mispa városát. Erősszívű ember volt, mégis borzongás futott át a hátán, mert leányára gondolt, akit az ostromlók minden bizonnyal magukkal hureoltak volna. A leánya! Maga előtt látta hollőfekete haját, mely nehéz fürtökben ömlik le hófehér kötöcsére, látta szeméit, melyeknek barnaságát a szelidség révedező szeme szinte áttetszővé tette, látta bőrének lágy sötétjét, mely az ajkakéban, melyek olyan mosolyt mutatnak, mely ép úgy tükrözött a vágyat, mint a lemondásra való készséget.

A bevonuló sereget a szűk utcákon gyermekek és bámész asszonyok vették körül. Hangos kiáltásokkal üdvözölték és kórusban éltették a diadalmos vezért. A napfényben csillogtak a fegyverek, a házak ereszein galambok repdestek, fehér és kék tollaikkal, melyekre zavartalanul hullott alá az izzó fény. A piactéren a gránát és poma-gyümölcsök magas rakásban hevertek a sárga gyékényeken, testes árusnők vigyáztak rájuk, akik a napban izzadtak és szaporán cserélték a szót a vásárlókkal. A kapukban öregek és asszonyok jelentek meg, ez utóbbiak kendőiket lobogtatták lelkesen, míg a leányzók mérész tekintetét vetettek egy-egy erős és szép harcosra.

Jefte leánya, miután apjának háza a város északi részén, elkülönülten állott, későn vett tudomást arról, hogy a győzelms sereg bevonult a városba. Mikor hírül vette a bevonulást, ujjongó öröm érzése futott át egész testén, magára kapta biborszínű ünneplő ruháját, s épen akkor ért a ház kapuja elé, mikor apja, a győzelmes vezér, testőrei kíséretében átlépett azon. Apja oldalán egy magas, erősen ivelt orru, sáppadt, barnabőrű fiatal katona állott, névszerint Zebulon, akinek szeme merőn tapint Jefte leányának szépségére. Tekintetében a vágy fájdalmát lehetett észrevenni, szemel elborulásában olyan bánaatot, mely talán az öröm túlságos szomjazásából fakadt.

Egy pillanatra Jefte leányának tekintete is megpillant Zebulonon, de csak egy pillanatra, mert a következő percben már apja karjaiba futott. Irtózatoss volt megdöbbenése, amikor apja, akit a leánygyermek öntudatlanul heves vonzalmával szeretett, egyetlen lendülettel eltolta magától, majd keserű szavakba öntve indulatát, felkiáltott:

— Jaj nekem és jaj neked, leányom! Mielőtt harcba indultam volna, fogadást tettem az Ur színe előtt, hogy győzelmem esetén neki áldozom azt, akitvel először találkozom házam kapujában. Jaj nekem!

Zebulon megrendülve nézte a jelenetet, viharvert kotanaszívében heves érzelmek lüktettek, úgy érezte, hogy tiltakoznia kellene, mert a győzelemért nagy ár az, amit Jefte ígért meg az Urnak. Nem, nem, ezt nem kívánhatja Izrael istene!

Talán már ki is mondotta volna tiltakozását, mikor Jefte szemében könnyeket látott megcsillanni, könnyeket, melyek még sohasem jelentek meg szúrós, szurokfekete szemében.

Jefte leánya előbb hosszán, a megzavarodottak szemével nézett apjára, vállai leestek, alakja megroppant, mintha valami baromi ütés érte volna, de kisértetve újra kiegyenesedett, azzal a fenséges nyugalommal, melyet a végzet megértése kölcsönöz az általa felsújtottaknak szépsége most teljes dicsőségben állott: szeméi könnyekben égtek és ajkai a szomorúság rajzát mutatták:

— Legyen meg az Ur akarata — sutogta. Ha ígéretet tettem apám, én elfogadom sorsomat.

Jefte és leánya lassan megindultak a ház felé. A küszöbön a leány anyja állott, aki öregségében is megőrizte hajdani szépségének nyomait. Amikor értesült leánya különös végzetéről, hangos sírásban tört ki:

— Nem engedem, nem engedem! — kiáltotta bizonytalanul, miselint érezte, hogy semmit sem tehet ura akarata ellen.

(Folyt. köv.)

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Péntek fél 9 órakor: A tábornok. (4-ed-szer. Napibérlet 22. szám. C. Sorozatszám: 225).

Szombat délután fél 4 órakor: Nóra. (Husodolmányok nagyon olcsó helyárakkal. Előadó tanár dr. Rajka László. Sorozatszám: 226.)

Szombat 6, 8 és 10 órakor: Leánysors. (Filmelőadás. Az oroszországi leánykereskedelem borzalmas képei. 30, 20 és 10 lejes helyárakkal.)

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Mozimatiné 15 és 10 lejes helyárakkal.

Vasárnap délután 3, 5, 7 és 9 órakor: Leánysors. (Filmelőadás 30, 20 és 10 lejes helyárakkal.)

Hétfő fél 9 órakor: A testőr. (Molnár Ferenc leghíresebb darabja. Poór Lili-vel. Napibérlet 23. szám. A. Sorozatszám: 227).

A Magyar Színház mozi-műsora:
Péntek fél 4 és fél 6 órakor: Pat és Patyachon, mint potyautasok.

Hirdessen az Uj Keletben

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Péntek: Eugenia Oneghio.
Szombat: Elvárásolt hercegisasszony.
Vasárnap d. u.: Főttkár (vigjáték).
Vasárnap este: Zsidóné.
Hétfő: Gyermekelekedés.

A színházi iroda közleményei:

Leánysors. A leánykereskedelem vérfagyasztó titokzatosságai. Holnap kezdik vetíteni a magyar színházban az utóbbi évek legérdekesebb, legizgalmasabb filmjét, melynek címe: Leánysors, témája pedig az eleven leányhussal való alávaló kufarkodás. A leánykereskedelemről s ennek minden rejtelméről rántja le a leplet ez a nagyszabású film, amely mindenütt, ahol bemutatják, felkorbácsolta az emberek idegeit. S épen témájára való tekintettel ajánlatos, ha a filmet csak felnőttek nézik végig. A leánysors a magyar színházban szombaton két előadásban kerül vetítésre. Első előadás kezdete 6 órakor, a másodiké 8 órakor. Vasárnap 4 előadásban mutatják be: 3-kor 5-kor 7-kor és 9 órakor. Hétfőn csak két délutáni előadásban vetítik a filmet fél 4-kor és fél hat-kor. Helyárak 30 lej (legdrágább jegy) 20 lej az összes erkélyek és 10 lej. Jegyek előre válthatók.

Ma este utóljára: Tábornok. Az egymásra torló ujdonságok miatt melyek soron következnek, a Tábornok egyidejű lekerül a műsorról s így ma este utóljára adják Zilahy Lajos óriási sikeres izgalmas témájú ujdonságát. Aki tehát még nem látta a Tábornok-ot, siessen a mai estére helyét biztosítani.

Hétfőn este a Testőr. Molnár Ferenc leghíresebb darabja a Testőr kerül színpadra hétfőn este rendez berletfolyamban a két vezető szerepben Poór Lili-vel és Mészáros Bélával.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állatkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Ap óhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van. Eljegyzési hurok díja 250 lej, előfizetőknél 150 lej.

Benősilne negyven-ötven éves izraelita főkönyvelő szülő korában delmi vállalatban. — Érdeklődések, Lehetőleg özvegy jellegre a kiadóra. 1526

Jókarban levő macesz-szöveg teljes fe szerellessel jutányos áron eladó. Értekezni Nader Benjamin, Blaj.

Órakonnyelést vállal nagyvállalat főkönyvelője. Cim a kiadóban.

Perfekt román érett segített fiatalember, aki katonai kötelezettségének eleget tett, gyakorolnak ajánlatok. Külső munkára is, esetleg képviselőre vállalkozik. Ajánlatokat 20-0 lej jellegre kiadóra kér.

Keresünk a belváros közepében egy szobakonyhát, esetleg két szobát. Cim a kiadóban

A bolygó zsidó
Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejért kapható az Uj Kelet könyvoszt. ban

KIADÓK
Str
SZERKES
Ejjet
11. OFIZEL
Eges
Féle
Negy
Egy

X évf
1929
* 56

Bergs

Nehéz elő-
avagy a faj-
kuma-e az,
jelen klasszikus
lemi jellegű
zető szellem
szidó. A zsidó
Bergsonja és
olyan népnél
utolsói autis-
szeménszedet
a fajvédelem
dicstelen ti-
század mind-
nem a faj-
banem a „z-
nek, kikiáltó

A fajvédő
fatásunkra s
morussággal
hogy Bergson
nére is — til-
tek vagyunk
fényből alig
vedő tömegek
Einsteinnek
vagy meg ke-
szervezőik

Ezt a megál-
teszi két olya
értékénél fog-
politikai eset
abból a zavar-
hullámban, ki-
vettedő, vagy
látjuk csak. A
idei filozófiai
mazásu Berg-
aki a „mater
keként új ért-
kának, az any-
fenhatóságát
jára ültette a
lelkiség eme-
lékát.

A másik es-
lisabb és a fe-
tőség. A tu-
visszafajított
tanulmányok
Einstein prof-
be s mely-
sége ellenére
a relativitási
tudományos fi-
s az ember el-
mel szemben,

Ennek az
csak tudomán-
ismertetni, a
nem alkalmos
han az elmélet
dezesek farsa-
— inkább az
Einstein, a zsidó
nyomja rá sze-
szakra és art-
önmaga-kinev-
zsidó szellemi
esidő fantázia-
litikai, vagy
zukká.

Es ennek a
gosságánál el-
meg, hogy az
tikai irányzat
pában a polit-
valóban maga-
tudományos vil-
tudományoké-
szó, hanem
steinoké.

Hiábavaló t-
lag szubvenció